

Salla

In the middle of nowhere

Katso uudet kotisivut!
www.salla.fi

Sallan tiedotuslehti 1 / 2020

www.salla.fi/info/kotosalla-lehti/

LASTEN JA NUORTEN PALVELUIDEN TEEMALEHTI

Sivistys-
palvelut

sivu 3

Varhais-
kasvatus

sivut 6

Sallan
lukio

sivu 9

Katse
kulttuuri-
kasvatukseen

sivu 14

Hyvin-
vointi-
messut

sivu 16

Pääkirjoitus

Olemmeko ystäviä, tuemmeko toisiamme?

Maalima ei ole, eikä Sallakaan sen pienennä pisarana, heleppo paikka tai valtaa. Elämänpolun varrelle sattuu monia kipukohtia. Olippa sitten pieni lapsi, varhaisnuori, nuori, aikuinen, vanahus, jostain kumman syystä, oli vika sitten itessä taikka toisessa, kaikki ei mee aina niinku Strömsössä. Koulussa, työpaikoilla, vapaa-aikana – ropleemia pukkaa syntymään. Vaikka toisaalta pitää myös muistaa Rautavaaran laulun sanoin: ”Elämä on ihanaa, kun sen oikein oivaltaa...”.

Mikä ja mistähän sitten kiikastaa. Meillä on täällä aivan mahottoman hienot puutteet asua ja elää. Luonto on lähellä. Mettämästä saamma monenlaista hyvää. Henkisen nautinnon ja rauhottumisen lisäksi marjoja, sienä, riistaa ja kalapurot täynnä tammukoita tai ainaki melekein. Harrastusmahallisuuksia on joka lähtöön, liikuntaa, kulttuuria, kirjasto, lasten ja vanhusten kerhot, erilaiset meitä yhdistävät tapahtumat. Kaikki meille tärkeät rakennukset ovat aika hyvässä kunnossa, niistä on pietty hyvää huolta. Palaveluista puhumattakaan. Moomma myös tosi kansainvälisiä, se tuo uutta ja erilaista, antaa osaltaan työtä ja särvintä leivän päälle.

Toimeentulokin on myös aika hyvällä mallilla. Työttömyys alenee ja kaikin keinoin pyrimme tekemään asioita yhdessä. Otamma kaikki halukkaat tekemiseen mukaan, ite kunkin hänelle sopivalla roolilla. Se antaa jo sinänsä voimia ja jaksamista – se, että emme rajaa ketään ulos ja ymmärrämme, että vain näin se Salla on elävä, viihtyvä ja turvallinen.

Silti on sitä aika ajojen pahaa oloa, turvattomuutta, yksinäisyyttä – ite kelläki. Tätäkö pohtii, pitää vähän pätkäillä asiaa eri lailla eri ikästen kohalla, vai pitääkö? No lähtökohtaisesti aikuisten pitäis kyllä osata käyttäytyä fiksusti, pitäis osata kohella ystävällisesti kanssaihimiä niin työssä kuin vapaa-aikana. Olipa kyse sitten tutusta taikka tuntemattomasta. Näinhän se ei kuitenkaan aina mee, eijje. Ilkeitä joskus tosi ilkeitäkin osaa aikusetkin olla. Meijän pitäis kattoo tihiämmin peiliin, muistaa, että me ollaan esimerkkeinä lapsillemme ja nuorille, justiinsa niille joiensa varaan se meijänki vanhuus, turva ja tulevaisuus kaikkien rakentuu.

No entäs sitten lapset. Voivakko ne meillä hyvin, onko hyvä olla. Pääsääntöisesti kyllä ja siitä meijän pitää olla kiitollisia. Tosi on, että joitain lapsia kiusataan ja jotkut lapset kiusaa. Toiset enemmän, toiset vähemmän. Näin ei saisi tapahtua, ei vähäisimmäskään määrin. Mutta kun tapahtuu, no mitäs sitten. Sitä ei pidä hyväksyä, siihen pitää puuttua. Siitä pitää kertoa ja siitä pitää keskustella. Nämä viimemainitut asiat ovat meijän aikuisten vastuulla sekä kotona että koulussa.

Meijän pitää vahvasti uskoa ja luottaa siihen, että kukaan ei ole ilikiä iliman syytä, ei aikuinen eikä lapsi. Kukaan ei vasiten kiusaa, siihen löytyy lähes aina selitys. Ittestään se ei löyvy ja ittestään asiat ei ratkia. Vilikassaampa vaihteeksi taas sinne peiliin. Keskustellaan asioista, rohkaistaan lapsiamme kertomaan kiusamisesta ja muista mieltä painavista asioista.

Entisestä elämästäni ja työstäni lähes pari vuosikymmentä asianajajana tiiän sen mihin pahimmillaan asiat voivat kulkeutua ja johtaa, jos ei anneta eikä saa turvaa ja tukea.

Sovitaanko niin, että parannamma porukalla juoksua. Rakastetaan, halataan, tuetaan, autetaan ja myös ymmärretään. Käyttäydytään siten kuin iso kirja ja monet filosofiat sanovat, niin kuin haluaisimme meitä kohtaan käyttäydettävän.

On aivan käsittämättömän hienoa kuinka rohkeasti koulumme kumppaneidensa kanssa on tarttunut asiaan: ”Äkkää vastuusi” ”Ole väärin arvoinen” ”Kohtaa, kuuntele, keskustele, kannusta”. Tehkäämme kaikki niin – Yhessä.

Ystävänäpäivänä 2020

Erkki Parkkinen
kunnanjohtaja

Toimintamme perustuu kohtaamiselle, kuuntelemiselle, keskustelulle ja kannustamiselle

Kohtaaminen merkitsee läsnäoloa ja huomioimista. Tervehtiminen ja silmiin katsominen ovat pieniä, mutta kohtaamisen kannalta suuria eleitä. Aito kohtaaminen viestittää hyväksyntää ja hyväntahtoisuutta. Koulun arjessa kohtaamme päivittäin oppilaita, työkavereita, vanhempia ja muita koululla työskenteleviä sekä vierailijoita. Kohtamalla edesautetaan vuorovaikutuksen, osallisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisen arjen huomioimista. Lisäksi kohtaaminen antaa mahdollisuuden huomioida ja tunnustaa erilaiset kulttuurit ja kunkin yhteisön jäsenen tausta.

Kuunteleminen on merkittävä osa kommunikaatiota. Aktiivisesti kuuntelemalla saadaan tietoa, joka on kehittämisen ja kehittämisen lähtökohta. Kuuntelemalla työkavereita, oppilaita, vanhempia, ja muita sivistyspalveluiden henkilöstöä ja sidosryhmiä annamme heille mahdollisuuden osallistua yhteisön kehittämiseen. Sallassa koulun ja muiden toimijoiden yhteistyön halutaan olevan esimerkki muiden kuuntelemista, sillä monipuoliset ja osallistavat työskentelytavat tukevat kuuntelua ja toisilta oppimista. Kuuntelu toimii parhaimmillaan voimavarana, kaikesta ei tarvitse selvittää omien ideoiden ja ajattelun avulla. Näin ollen kuuntelu voidaan nähdä yhteisön hyvinvoinnin edistämisen lisäksi itsensä ja toisten auttamisena.

Keskusteleminen on tärkeä taito kuuntelemisen lisäksi. Keskustelemalla tuodaan esille erilaisia näkökulmia ja rakennetaan yhteistä ymmärrystä. Paras keskustelu syntyy kun molemmilla osapuolilla on sama asia ja päämäärä. Keskustelu vaatii kaikkien osapuolien aktiivisen osallistumisen. Aikuisina meillä on vastuu osallistua keskusteluun tuomalla esiin omia ajatuksia. Rakentava keskustelukulttuuri on yhteisöllisyyden ja luottamuksen ydin. Keskustelu vaatii aikaa ja sille pitää olla tilaa.

Kannustaminen ja palaute ovat hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta merkittäviä tekijöitä. Kannustaminen viestittää tuen ja arvostuksen antamista toisille. Oppimisen kannalta positiiviset kokemukset ja palaute motivoivat aktiiviseen toimintaan. Myös työyhteisön jäsenet, vanhemmat ja muut sivistyspalveluiden arkeen liittyvät tahot tarvitsevat kannustusta.

Erilaiset mielipiteet kohtaavat

Suomalainen tämän ajan merkittävä nuori filosofi Frank Martela toteaa, että vastakkainasettelusta on tullut yhteiskuntamme syöpä, joka uhkaa koko demokraattisen järjestelmän toimivuutta. Kun näkyvyyttä saa parhaiten provosoimalla ja ymmärtämällä tahallaan väärin, syntyy meille kulttuuri, joka tuhoaa rakentavan keskustelun. Lähde rohkeasti kohtaamaan eri mieltä oleva ihminen Frank Martelan ajatuksia soveltaen.

Miten kohdata ihminen, joka on kanssasi eri mieltä?

1. Eri mieltä oleva ihminen on päätynt mielipiteeseensä, koska jotkin syyt ovat saaneet hänet siihen uskomaan. Syyt voivat olla järkeviä, outoja tai traagisia, mutta hänelle ne ovat täyttä totta. Kasvokkain meidän on helpompi ymmärtää erilaisia mielipiteitä ja niiden taustoja kuin anonyymien nimimerkkien kanssa keskustellessa.

2. Kukaan ei muuta mielipidettänsä siksi, että mitätöimme, nolaamme tai

haukumme. Mielipiteen muuttaminenhan tarkoittaisi, että mitätöijä on oikeassa. Siksi haukuttu, nolattu tai mitätöity kaivautuu poteroonsa. Voihan tämä olla joskus myös mitätöijän tavoitteena ja sen taustan ymmärtäminen on joskus todella vaikeaa lähes mahdotonta.

3. Etsi keskustelussa yhteistä. Mistä olette samaa mieltä? Mihin hyvään pyritte erilaisissa näkökulmissanne? Löytämällä yhteinen pohjan syntyy keskustelua, jossa molemmat kunnioittavat toisiaan.

4. Kerro miltä asiat näyttävät sinun näkökulmasta. Toivottavasti sinua kuunnellaan. Eri mieltä olevalla on vahva tunne oikeassa olemisesta. Kerro mitä tunteita asia herättää sinussa, sinullakin on vahva tunne oikeassa olemisesta. Kerro miten olet päätynt nykyiseen mielipiteeseesi.

5. Kuuntele aidosti. Yritä ymmärtää mistä käsityksistä toisen mielipide kumpuaa. Kohtaa arvostavasti ja kunnioittaen, vaikka toinen ei hyväksy sinun mielipidettä etkä sinä hänen mielipidettä. ■

Marja Myllykangas
sivistystoimenjohtaja

Sallan tiedotuslehti 1 / 2020

www.salla.fi/info/kotosalla-lehti/

Päätoimittaja: Marja Myllykangas, marja.myllykanga(at)salla.fi

Juttuideat ja palautteet: elina.jokela(at)salla.fi

Työryhmä: Elina Jokela ja Tiina Kallio

Lehden kuvat: Sallan kunnan brändikuvat 2020 ja yksiköiden omat arkistot

Kotosalla-logo: Kauko Kellokumpu

Taitto: Viestinet, Maire Mattila

Paino: Suomalainen Lehtipaino Oy

Lehti ilmestyy 3 – 4 kertaa vuodessa.

Sallan sivistyspalvelut vauvasta vaariin kuntalaisille ja matkailijoille

Sivistyspalveluiden missio eli miksi olemme olemassa

Sivistyspalvelut edistävät palveluillaan kuntalain mukaisesti kuntalaisten hyvinvointia, osaamista ja kulttuurin kokemusta. Sivistyspalvelut järjestävät myös monialaisesti eri kunnan eri toimijoiden kanssa lasten ja nuorten palveluita sekä osallistuvat kunnan järjestämiin yhteisiin hankkeisiin ja kehittämistehtäviin.

Sivistyspalvelut vahvistavat paikallista identiteettiä ja demokratiaa osallistamalla kuntalaisia palveluiden kehittämiseen, tuottamiseen ja arviointiin.

Sivistyspalvelut ovat keskeinen osa myös tulevaisuuden kunnan elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa.

Mitä ovat sivistyspalvelut?

Sivistyspalveluihin kuuluvat seuraavat palvelut

- varhaiskasvatuspalvelut
- esi- ja perusopetuspalvelut
- aikuisten perusopetuspalvelut
- lukion palvelut nuorille ja aikuisille
- kansalaisopiston palvelut
- musiikkiopiston palvelut
- kirjastopalvelut
- kulttuuripalvelut
- liikuntapalvelut
- nuorisopalvelut

Sallan kunnan visio

Visio: Salla- kaukana kaikesta, lähellä sinua – yhdessä enemmän elinvoimaa

Sallan kunta on asettanut tavoitteekseen olla elinvoimainen kunta kuntalaisiaan varten. Sallan kunta järjestää ja tuottaa palveluita ja elämisen edellytyksiä ihmisten hyvinvoinnin ja yritysten elinvoimaisuuden mahdollistumiseksi.

Sallan kunnan visiossa korostuvat arktinen ainutlaatuinen sijainti, ihminen ja hyvinvointi sekä verkostomainen yrittäjyys ja yhteistyö. Visionsa mukaisesti Sallan kunta haluaa mahdollistaa palveluillaan asukkailleen ja yrityksille turvallisen ympäristön kasvaa ja kehittyä, asua, tehdä ja yrittää sekä toteuttaa liiketoimintaa. Yhteisen tekemisen kautta Sallassa on elämää ja elinvoimaa.

Sallan kunta on brändännyt kunnan sloganilla in the middle on nowhere.

Sallan sivistyspalveluiden visio

Visio: Vuonna 2025 Sallan sivistyspalvelut on verkostoitunut kansainvälisesti toimiva hyvin elämän osallisuus- ja osaamiskunnan oppiva organisaatio. Sallan kunnan sivistyspalveluiden visio laadittiin vuonna 2007 kun suuntasimme yhteistyön kohti Venäjän lähialuekaupun-

keja. Kansainvälinen osuus on toteutunut erinomaisesti, sillä olemme Suomessa ainutlaatuinen kansainvälinen lukio. Kansainvälisyys näkyy myös kansalaisopiston järjestämän Suomen suurimman kesälukion toiminnassa.

Sallan kunnan sivistyspalveluiden arvot

Toivon ilmapiiri:

- uskomme tulevaisuuteen ja elämän hyvyyteen täällä Sallassa,
- pidetään merkityksellisenä työtämme lasten ja nuorten kanssa,
- opiskella koko elämän ajan ja
- pidämme yllä myönteistä ja kannustavaa puhe- ja toimintakulttuuri itseä ja toisiamme kohtaan

Kollektiivinen optimismi:

- uskomme ihmisen hyvyyteen,
- huomioimme kaikkien kanssakulkijoiden ihmisarvon,
- toimimme arvostaen toisiamme, sillä kukaan ei ole parempi toista

Tiimisisu:

- käsittelemme vaikeitakin asioita yhdessä,
- ajattelemme, innostumme ja teemme yhdessä
- ymmärrämme myös toisia näkökulmia, yhtä totuutta ei ole

Yhteisluottamus:

- yhdessä pystymme keskittymään oikeisiin asioihin ja löydämme toistemme vahvuudet ja tuemme sekä hyödynnämme niitä. Ollaan ylpeitä meistä.

Sallan kunnan leikki- ja lähiliikuntapaikat

Sallan Liikuntakeskus

- monipuoliset sisäliikuntamahdollisuudet mm. jalkapallo, koripallo, tennis, lentopallo, kuntosali, tankotanssi, bodypump, step-aerobic, crosstrainer, kuntonyrkkeily, pingis, spinning ja monipuolinen kuntosali kuntoliijoille ja voimailijoille.

Kesällä myös golf -piste ja frisbeegolf.

Jäähalli

- harjoittelujäähalli, jossa jäähallikaudella, joka päivä seuravuorojen lisäksi myös yleisiä vuoroja. Jäähallissa voi harrastaa myös gurlingia.

Keilahalli

- neliratainen keilahalli, joka on avoinna ympärivuoden

Kylpylä

Hotelli Revontulen yhteydessä on rauhallinen kylpylä, jonka suurista ikkunoista on huikaiseva näköala Sallatunturiin.

Kylpylässä on kaikenikäisille

sopivia altaita niin kuntouintiin kuin rentoutumiseen. Siellä on hyvät pukeutumistilat ja tilavat perinteiset suomalaiset saunat naisille ja miehille. Tervetuloa uimaan ja nauttimaan kylpylän lämmöstä altaiden äärelle!

Leikkipaikat

1. kuntakeskuksessa
  2. varhaiskasvatuskeskuksen pihalla, myös pienpeliareena
  3. koulukeskuksen pihalla, myös pienpeliareena
  4. liinaharjun leikkipuisto, Liinaharjussa
  5. Liikuntakeskuksessa
- Leikkipaikoissa ei ole talvikunnossapittoa.

Yleisurheilukenttä

- Sallan kuntakeskuksessa, jossa voi kesäaikana harrastaa yleisurheilua mm. pituushyppy, korkeushyppy, kuulantöntö, pikajuoksu ja pitkämatkan juoksut. Kentällä on myös pukukopit ja vessat.

Tenniskenttä

Kuusamontie 65, 98900 Salla
- Sallan tenniskenttä sijaitsee Sallan koulukeskuksen paikoitusalueen läheisyydessä. Tenniskentällä on kaksi tasokasta massakenttää.

Erään asiakaspalautteen mukaan Sallan tenniskenttä on Suomen paras kolmen syyn takia: se on maksuton, aina vapaa ja hyvätasoinen.

Frisbeegolf -rata

1. Sallan kuntakeskuksessa
2. Sallatunturissa

Agilityrata

- Sallan kuntakeskuksessa

Sisäämuntarata

- Sallan kuntakeskuksessa kunnanviraston alakerrassa

Ampumarata

Kelkkareitit

patikkareitit

Uimarannat

1. Sallan kuntakeskuksessa Ruuhijärvellä
2. Sallatunturissa keselmäjärvellä

Uimapaikat

1. Onkamon uimaranta:	Onkamojärvi, Niskantie
2. Kallungin uimaranta:	Kallunkijärvi
3. Hautajärven uimaranta:	Koutajoki
4. Hirvasvaaran uimaranta:	Hirvasjärvi
5. Salmivaaran uimaranta:	Salmijärvi, koulun ranta
6. Kursun uimaranta:	Keskijärvi
7. Kursun uimaranta:	Porolampi
8. Pahkakummun uimaranta:	Aitalampi
9. Varvikon uimaranta:	Varvikkojärvi
10. Vallovaaran uimaranta:	Vallovaaran lampi
11. Kelloselän uimaranta:	Aatsinkijoki, Kellon rantatie
12. Saijan uimaranta:	Kauparanta
13. Aatsingin uimaranta:	Aatsinkijärvi
14. Narsukan uimaranta:	Naruskajoki, Haltian tienhaara
15. Kelloselän uimapaikka:	Hakovanniemi 35, Aatsinki

Sallan latuverkosto

Talvisin Sallassa on noin 160 kilometriä hiihtolatuja, josta 43 kilometriä on valaistuja. Sallatunturissa on 15 profiililtaan erinomaista ja vaikeustasoltaan vaihtelevaa laskettelurinnettä, jotka tarjoavat mahtavat mahdollisuudet hiihto- ja lasketteluharrastuksille.

- Sivukylien ladut:**
1. Hautajärvi	4. Naruska	6. Salmivaara
2. Onkamo	5. Kotala	7. Kursu
3. Kelloselkä		

KOHTAA

KOHTAAMINEN merkitsee läsnäoloa ja huomioimista. Tervehtiminen ja silmiin katsominen ovat pieniä, mutta kohtaamisen kannalta suuria eleitä.

Varhaiskasvatus

Sallassa sekä muualla Suomessa otettiin ilolla ja odottavin mielin vastaan elokuussa 2015 voimaan astunut uusi Varhaiskasvatuslaki. Varhaiskasvatuslain ansiosta luovuttiin kokonaan sanasta päivähoito ja otettiin virallisesti käyttöön käsite varhaiskasvatus eli vaka.

Valtakunnallisen ja sitä kautta paikallisen uudistuksen yksi keskeisimmistä asioista on pedagogiikan painottuminen kaikessa varhaiskasvatuksen toiminnassa. Pedagogiikka tarkoittaa suunnitelmallista ja tavoitteellista tapaa työskennellä lapsen kanssa. Pedagogiikka perustuu ennalta määriteltyyn arvoperustaan. Sallassa varhaiskasvatuksen tärkein arvoperusta on hyvinvoiva lapsi.

Toiminnan suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus

Jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle laaditaan yhdessä vanhempien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (lapsen vasu), johon kirjataan yhdessä lapsen vahvuudet, mielenkiinnon kohteet, tarpeet sekä yksilökohtaiset tavoitteet. Lapsi osallistuu myös oman suunnitelmansa laadintaan.

Kun henkilökunta suunnittelee pedagogista toimintaa lapsiryhmissä, suunnittelussa huomioidaan kaikkien lasten vasuissa olevat tarpeet ja tavoitteet. Liisan tavoitteena on esimerkiksi pukemaan oppiminen ulos mentäessä. Maijalla värien hahmottaminen ja nimeäminen on haastavaa, ja sitä harjoitellaan aikuisen ohjauksessa. Matilla on haasteena vuorovaikutustaidot toisten lasten kanssa, joten hänen kanssaan harjoitellaan yhteistä leikkiä lapsiryhmässä aikuisen tukemana.

Lapsen oppimisen ja kehityksen tuki

Lapsella voi olla erityisen tuen tarpeita johtuen esimerkiksi kielellisen kehityksen häiriöistä tai laaja-alaisista oppimisvaikeuksista. Lapsella voi olla haasteita puheen tuottamisessa, keskittymisessä, liikkumisessa, tunne-elämässä ja itsesääntelyssä, vuorovaikutuksessa toisten kanssa, oppimisessa sekä oman toiminnan ohjauksessa. Lasta tuetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti pedagogisin keinoin järjestämällä hänelle kuntouttavaa varhaiskasvatusta. Kuntouttavaa varhaiskasvatukseen sisältyy tiivis, monialainen yhteistyö.

Yksi varhaiskasvatuksen tavoite on ryhmässä toimimisen taitojen edistäminen. Tätä varten tarvitaan monipuolisia oppimisympäristöjä.

Lapsen leikki on tärkeä osa vakan arkea.

Leikkitalun avulla opetellaan esimerkiksi kaveri- ja leikkitaitoja sekä opetellaan keskittymään asiaan, jota ollaan tekemässä.

Monialainen työryhmä tukena

Tukea tarvitsevan lapsen ja perheen tueksi kootaan yhteistyössä perheen kanssa monialainen työryhmä, jonka tehtävänä on yhdessä suunnitella ja toteuttaa lapsen kuntoutusta. Monialaiseen työryhmään kuuluu lastentarhaopettaja, varhaiskasvatuksen

johtaja sekä tarpeen mukaan neuvolan terveydenhoitaja, puheterapeutti, toimintaterapeutti, vammaispalveluista vastaava sosiaalityöntekijä, kuntoutusohjaaja, neuropsykiatrinen valmentaja, perhetyöntekijä ja psykologi.

Kinttalanharjun varhaiskasvatuskeskus

Sallan kunnassa varhaiskasvatusta järjestetään kirkonkylällä

Kinttalanharjun varhaiskasvatuskeskuksessa eli lyhyesti vakassa. Vakassa on 5 lapsiryhmää: Tiitit (alle 3v), Peukaloiset (3-4v), Kuukkelit (3-4v), Tintit (4-5v) sekä Eskarit (6v). Keskimäärin vakassa on kirjoilla toimikauden aikana noin 88-100 lasta, lasten määrä kasvaa aina kevättä kohten.

Vakassa työskentelee lastenhoitajia, ryhmävastajia, lastentarhaopettajia (varhaiskasvatuksen opettajia), vastaava lastentarhaopettaja, toimistos sihteeri sekä varhaiskasvatuspalveluiden johtaja. Jokaisella lapsiryhmällä on omat aikuisensa. Ryhmän aikuiset suunnittelevat ja toteut-

” Varhaiskasvatuksen uudistuksen yksi tärkeistä tavoitteista on ollut tehdä varhaiskasvatuksesta osa suomalaista koulutusjärjestelmää.

Arjen strukturi: kuvitettu päiväjärjestys, pienryhmät, säännöt... tavat toimintaa lapsille sekä huolehtivat päivän kulusta huomioiden niin ryhmän kuin yksittäisen lapsenkin tarpeet.

Arjen strukturi

Strukturi tarkoittaa arjen rakenteen suunnittelemista mahdollisimman johdonmukaiseksi ja selkeäksi. Strukturi tarkoittaa myös selkeitä sääntöjä ja ohjeituksia. Jokaiselle ryhmälle on esimerkiksi suunniteltu lasten ja ryhmän tarpeita vastaava viikko- ja päiväjärjestys. Päiväjärjestys on lasten nähtävillä kuvitettuna ja vanhempia tiedotetaan etukäteen seuraavan viikon tapahtumista. Muita strukturiin liittyviä työvälineitä ja menetelmiä ovat mm. koko talon päiväjärjestys, lasten leikkitalut, kuvakommunikaation käyttö ohjauksessa, ennakointi sekä pienryhmätoimintamallit.

Leikki on lapsen työ

Leikin avulla lapsi oppii ja ilmaisee itseään sekä tulee osalliseksi ympäristössään. Aikuiset ohjaavat ja opettavat lapsia leikin avulla sekä mahdollistavat lasten monipuolisen ja rikkaan leikin. Leikin avulla mahdollistetaan myös tukea tarvitsevien lasten tarpeiden mukainen tuensaanti. ■

Jarna Pennanen
varhaiskasvatuspalveluiden johtaja

Vakassa suunnitellaan toimintaa pienimmistä lähtien.

Kolmevuotiaiden päiväjärjestys.

KUUNTELE

KUUNTELEMINEN on merkittävä osa kommunikointia. Aktiivisesti kuuntelemalla saadaan tietoa, joka on kehittymisen ja kehittämisen lähtökohta.

Esiopetus

Esiopetus on osa lapsen opinpolkua. Yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa se muodostaa lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetusta järjestetään Kinttalanharjun varhaiskasvatuskeskuksessa. Esiopetuksella tarkoitetaan kuusivuotiaalle tarjottavaa maksutonta opetusta opetusvelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna.

Esiopetusta annetaan vähintään 700 tuntia lukuvuodessa viitenä päivänä viikossa ja enintään viisi oppituntia päivässä. Lapsen oikeus varhaiskasvatuspaikkaan säilyy esiopetuksen ajan. Perusopetuslain mukaan lapsen tulee osallistua vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun sen tavoitteet saavuttavaan toimintaan.

Esiopetuksen tarkoitus ja tehtävät

Esiopetuksen tarkoituksena on kehittää lapsen kouluvalmiustaitoja edistämällä lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Tavoitteena on havaita lasten kehitykseen ja oppimiseen vaikuttavat ongelmat, puuttua niihin ja ennaltaehkäistä näin mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Sallassa esiopetuksen pää-tavoitteena on hyvinvoiva lapsi.

Esiopetuksen tehtävänä on tukea lapsen laaja-alaista oppimista. Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Esiopetuksessa lasten laaja-alaista osaamista edistetään seuraavilla osa-alueilla: ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, osallistuminen ja vaikuttaminen.

Toimintamenetelmät

Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä. Opetuksen järjestämisen peruslähdekohta on leikki. Leikki huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa, ohjauksessa sekä lapsen vapaassa toiminnassa. Lapsi oppii leikin kautta, leikki on lapsen tapa elää sekä hahmottaa maailmaa. Sallan kunnan esiopetuksessa panostetaan leik-

Esiopetuksen vuosisuunnitelmassa huomioidaan luonto ja luontopainotteisuus.

kipedagogiikkaan ja ohjattuun leikkiin sekä mahdollistetaan myös lapsen vapaa leikki.

Esiopetus pohjautuu opetuksen eheyttämiseen. Esiopetuksessa ei siis ole erillisiä oppiaineita, vaan opetus toteutetaan oppimiskokonaisuuksina. Oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa huomioidaan lasten mielenkiinnon kohteet sekä yksilölliset ja esiopetuksen yleiset tavoitteet. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan luonto, luontopainotteisuus sekä kestävä kehitys mukainen elämäntapa. Esiopetuksen opetuksen oppimiskokonaisuudet ovat: ilmaisun monet muodot, kielen rikas maailma, minä ja meidän yhteisömmä, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan ja kehityn

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma

Jokaiselle lapselle laaditaan esi-

Lapsi oppii leikin kautta. Sallan kunnan esiopetuksessa panostetaan leikkipedagogiikkaan ja ohjattuun leikkiin.

opetuksen alussa lapsen yksilöllinen oppimissuunnitelma yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa. Oppimissuunnitelmassa sovitaan mm. lapsen esiopetuksen järjestämisestä lapsen tarpeista ja lähtökohdista käsin, oppimisen tavoitteista, toimenpiteistä ja menetelmistä sekä tehtävästä yhteistyöstä huoltajien kanssa.

Oppimissuunnitelma on pedagoginen asiakirja, jonka tarkoituksena on turvata lapselle hyvät kasvu- ja oppimisen edellytykset. Oppimissuunnitelmaa arvioidaan yhdessä huoltajan kanssa aina tarvittaessa, viimeistään kuitenkin ennen esiopetuksen päättymistä kevätlukukaudella.

Kolmiportainen tuki

Lapset saattavat tarvita kasvun, kehityksen tai oppimisensa tueksi ryhmässä toimiessaan lyhyempää tai pidempää, pienempää tai vahvempaa tukea. Tuen tarpeeseen voi liittyä kehityksen

häiriöt, aktiivisuuden ja tarkkaavaisuuden häiriöt tai muut oppimista vaikeuttavat tekijät. Tuki jakautuu kolmeen portaan: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen.

Yleinen tuki kuuluu jokaiselle esiopetusikäiselle lapselle. Yleinen tuki pitää sisällään kaikki sellaiset toimintatavat ja käytännöt, jotka tukevat kaikkia ryhmän lapsia. Yleisen tuen perustana on laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus, joka on lasten tarpeista käsin suunniteltua, esiopetuksen opetus-suunnitelman perusteisiin pohjautuvaa toimintaa. Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata lapsen tuen tarpeeseen. Tämä tarkoittaa yleensä yksittäisiä tukitoimia, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä.

Eskarissa opitaan kädentaitoja.

” Esiopetuksen tarkoituksena on kehittää lapsen kouluvalmiustaitoja edistämällä lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa.

Tehostettua tukea annetaan lapselle, joka tarvitsee säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja. Tehostettu tuki perustuu esiopettajan tekemään pedagogiseen arvioon ja sitä annetaan lapselle laaditun tehostetun tuen suunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäkestoisempaa kuin yleinen tuki. Suunnitelma tehostetun tuen toteuttamisesta tehdään yhteistyössä huoltajan ja mahdollisesti lapsen asioista vastaavien asiantuntijoiden kanssa.

Erityistä tukea saavat lapset, joiden kasvun, kehityksen ja oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten. Erityisen tuen tehtävänä on antaa lapselle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista kasvun ja oppimisen tukea. Erityinen tuki perustuu pedagogiseen selvitykseen ja usein myös psykologiseen tai lääketieteelliseen suositukseen.

Oppilashuolto

Esiopetuksen oppilaalla on oikeus oppilashuoltoon eli huolenpitoon lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista sekä yksilönä että osana ryhmää. Henkilökohtaisina palveluina esiopetusoppilas voi saada neuvolan terveydenhoitopalveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja. Tarvittaessa lapsen tueksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Jokaisella oppilashuoltoa tarvitsevalla esiopetuksessa olevalla lapsella on oikeus opiskelijahuoltoon Oppilas- ja opiskelijahuoltolain määrittämissä määräajoissa. ■

Jarna Pennanen
varhaiskasvatuspalveluiden johtaja

KESKUSTELE

KESKUSTELEMINEN on tärkeä taito kuuntelemisen lisäksi. Keskustelemalla tuodaan esille erilaisia näkökulmia ja rakennetaan yhteistä ymmärrystä.

Jatkoa edelliseltä sivulta

Eskariopen päivä Sallassa

8.00 Aamupala-järjestelyt, kuljetusoppilaiden haku, päivän suunnitelman läpikäynti, kopiaointia, lasten vastaanotto, keskustelut lasta tuovien vanhempien kanssa

8.30 Ulos
- ohjattua leikkiä lapsille, valvontaa, otetaan vastaan myöhästyneet eskarit, kuulumisien vaihto vanhempien kanssa
- vauhtiviikareiden energiatasapainot kuntoon vauhdikkailla pyrähdyksillä, jotta keskittyminen luokassa on helpompaa

9.00 Eskarimetrolla sisälle
- eikkikalujen kerääminen, kerääntyminen yhteen metroksi (jono), eskarimetrolaulu, sisälle, juoma- ja vessatauko

9.15 Ryhmäpiiri, lapset kokoontuvat aikuisten kanssa piiriin aloittamaan eskaripäivän
- päivän struktuuri eli päiväjärjestyksen läpikäynti
- läsnäolijoiden huomioiminen
- päivänmäärä, kuukausi ja vuosi
- laulua, loruttelua, leikkiä

9.45 Tuokiot
- työpajat pienryhmissä, työpajojen teemana mm. Runeberg, hahmottaminen ja sarjoittaminen,

kirjaimien ja numeroiden kertaus.
Työskentelymenetelmänä toiminnalliset työtavat.

Tauko, jonka jälkeen työpajatyöskentely jatkuu

10.45 Ruokailu (opettajalla valvonta ja ohjausvastuu koko ruokailun ajan)
- lasten ohjaaminen ja valvonta
- kattaus, ruuan jakaminen, hygieniaoetus, tapakoulutus

11.30 Satuhetki
- rentoutus ja rauhoittuminen
- keskittymisen ja tietoisien läsnäolon harjoittelu

11.50 Vapaa leikkiä ja tekemättä jääneiden eskaritehtävien jatkaminen yhdessä lasten kanssa

12.20 Kuljetusoppilaiden vienti kyyteihin

Keskustelut vanhempien kanssa hakutilanteessa sekä soitto kuljetusoppilaan vanhemmalle

12.30 Hoitoon jäävien eskareiden varhaiskasvatusaika alkaa
- suunnitelmallinen toiminta ja vapaa leikki, valvonta, kaveritaidoissa ohjaaminen, pelaaminen ja leikki lasten kanssa, tilojen järjestely

13.00-13.10 Kahvitauko

13.10-14.00 Eskareiden tiimipalaveri (muiden ryhmien aikuiset huolehtivat lapsista)

- seuraavan viikon suunnittelu ja kuluneen viikon arviointi, tehtävänjako ja valmistelut
- eriyttävien tehtävien suunnittelu
- yhteistyöstä sopiminen koulukuraattorin kanssa
- Daisy-viestit vanhemmille
- Seuraavan viikon yhteistyöstä sopiminen erityisopettajan kanssa

14.15 Pedagogisten asiakirjojen laadintaa
- yksilökohtaisen tuen suunnittelu lapselle
- puhelinsoitot parille vanhemmalle

Muskariajan sopiminen ohjaajan kanssa

15.00 Tehostetun tuen pedagoginen asiakaspalaveri
15.45 Ulkoiluvallonta alkaa, pari keskustelua lasta hakevien

vanhempien kanssa

16.00 Päivä pulkassa, kotia kohti

Rasten suusta

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatus?

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa.

Mitä tarkoittaa esiopetus?

Esiopetus on osa lapsen opinpolkua. Yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa se muodostaa lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle.

Mitä tarkoittaa hyvinvoiva lapsi?

Sallan kunnan varhaiskasvatuksen tärkein arvoperusta on hyvinvoiva lapsi. Arvoperusta pohjautuu lapsi- ja perhelähtöisiin ajattelu- ja toimintatapoihin sekä "Juuret Sallassa" ja "Enemmän yhdessä" -ajatuksiin.

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatus?

- No, että.. Kasvaa alkuun hyvin. poika 6v
- No että kasvaa isommaksi. tyttö 6v
- Sitä, että kasvattaa lapsia silleen hyvin, että ne tulee hyväksi koululaisiksi. tyttö 7v
- Semmonen, että kuuntelee aikuista ja kasvaa. poika 7v
- Lapsi herää varhaiseen aamuun ja tulee tänne (vakaan). tyttö 6v
- No kasvatus kukkia. 3v
- Minä tykkään enemmän muttikoita. 2v
- pahaut kakkautta. 2v
- Kastellaan kukkia. poika 4v
- Se on kokous. tyttö 4v
- Syödä ruokaa ja siitä kasvaa. tyttö 4v
- Leikkimistä. tyttö 4v
- Leluja varhaiskasvatuksessa. tyttö 4v
- Että kasvaa ihminen. poika 5v
- Menee aikaisin nukkumaan. poika 5v
- Kun syö paljon ja on pihalla, kun käy lomalla. poika 5v
- Pitää olla kärsivällinen, kun käy saunassa, että voi ottaa sitten limpparia. poika 5v

Mitä tarkoittaa esiopetus?

- Että pitää harjoitella tehtäviä. poika 6v
- Semmossa, että oppii eskarilaiseksi. poika 7v
- No sitä, että opetetaan ja oppii. tyttö 6v
- Opetetaan kouluun: osaa lukea, osaa tehdä kaikki tehtävät ja osaa kirjaimia. tyttö 7v
- Että aikuiset opettaa lapsia. tyttö 6v
- Että ei saa hookkia. 2v
- Että ei saa hookkia. 2v
- Ekkali, niin te on. 2v
- Opiskelua. tyttö 4v
- Opetellaan käyttäytymistä. tyttö 4v
- Lukemista. tyttö 4v
- Oltava kiltisti ja ei saa tapella. poika 4v

Mitä tarkoittaa hyvinvoiva lapsi?

- Että... No se on terve päiväkodissa. tyttö 6v
- Että lapsi voi hyvin ja pitäisi voida. tyttö 7v
- Että lapsi voisi hyvin. Se ei riehunut eikä huuda tai pane liian vähän vaatetta päälle. tyttö 6v
- Mulla on raktori. 3v
- Leikkiä, pelaamista, vieraita, autoja, lääketta. 3v
- Tiijän... On iloinen... Kato kaakki! 2v
- Minä laitoin ite leppuun. 2v
- Silloin, kun keksii hyvä leikin. tyttö 4v
- Kun syö lakua ja suklaata. poika 4v
- Aikunen auttaa, kun jää lapsi lumeen kiinni. poika 4v
- Kun saa olla pikkusiskon kanssa. poika 4v
- Sellanen, ku nostaa kiven korkeimmalle! poika 4v
- Että on terve. poika 5v
- On kiltti ja on voimissaan. poika 5v
- Että pääsee liikkumaan ja leikkimään ja juoksemaan pihalla. tyttö 5v
- Ei ole kuumetta. tyttö 5v

KANNUSTA

KANNUSTAMINEN ja palaute ovat hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta merkittäviä tekijöitä. Kannustaminen viestittää tuen ja arvostuksen antamista toisille.

Koulussa luodaan ystävyysuhteita ja harjoitellaan toisten kanssa toimimista.

Oppilaan päivä alakoulussa

ÄIDINKIELEN JA KUVIKSEN TUNTI

Jes, meillä on kummitunti! Meidän isompien pitää lukea satuja pienemmillemme, ja sitten piirrämme niistä yhteisen piirustuksen. Siksi meidän lukkaria vähän vissiin muutettiin, että ehditään tekemään kaikki hommat ennen ruokailua valmiiksi.

HISTORIAN TUNTI

Ope kertoi, että ennen vanhaan on ollut oikeasti gladiaattoreita, jotka esittivät taisteluita. Sitten se näytti videon jostain ikivanhoista rakennuksista. Oispa siistiä päästä oikeasti käymään jossain sellaisessa paikassa.

MATEMATIIKAN TUNTI

Ai niin, menenkin tänään pikku-pysäkillä Sarkkulaan, sovittiin siitä eilen open kanssa, kun en oikein voinut keskittyä luokassa...

ENGLANNIN TUNTI

Saadaankohan me se sanakoe, joka oli viime viikolla? Osasin ne tosi hyvin, kun olin harjoitellut siihen vielä tukiopetuksessakin. Olin ollut sairaana vähän aikaa sitten, mutta ope kyllä auttoi paljon siinä, miten oikein muistaisin sanoja ja asioita paremmin.

MUSIIKIN TUNTI

Meillä on tulossa välituntisoitot. Musakamat laitetaan aulaan, ja meikin päästään sitten soittamaan, jos vain saadaan biisit esityskuntoon. Muidenkin esityksiä on mukava katsoa! Oispa niitä useammin...

MUUALLA KOULUSSA PÄIVÄN AIKANA

Ruokalassa on ollut teemaviikko, ja tarjolla on ollut paljon erilaisia kasviksia ja lähiruokaa. Meillä on kyllä hyvät ruuat, on kuultu jonkun muualta muuttaneen sanoneen! Ja välipalaakaan ei tarvitse kenenkään tuoda itse, vaan sekin tarjotaan koulussa.

KOULUMATKALLA AAMULLA

Onneksi tänään ei tarvinnut ottaa luistimia mukaan, niin ei tarvitse kantaa niin paljoa tavaroita mukana. Hei, tuolla meneekin Liisa, taidankin juosta hänen luokseen, niin päästään yhtä matkaa koululle...

KOULUMATKALLA AAMULLA SAMANAIKAAN

Taas piti herätä aikaisin, kun kyyti lähti jo 7.20. Bussissa voi ottaa pikku unet tai kerrata kokeeseen. Yhden kaverin koulumatka on 190 km päivässä. Siinä ehtii ottaa pitemmät nokoset.

VÄLITUNNILLA

Oppilaskunta on järjestänyt välituntipelejä koulun saliin. Meidän vuorolla pelataan koripalloa. On mukavaa, kun on välillä jotain muutakin välitunnilla. Jospa joskus tanssittaisiin vaikka... Ulkonakin on aika paljon tekemistä, ja se virkistää mukavasti, niin sitten taas jaksaa tunnin.

TORSTAI

- 1.h ÄIDINKIELI
- 2.h KUVIS
- 3.h HISTORIA
- 4.h MATEMATIIKKA
- 5.h ENGLANTI
- 6.h MUSIIKKI

MUUALLA KOULUSSA PÄIVÄN AIKANA

Eskareilla on kouluvierailu! He tutustelevat koulun tiloihin kuvasuunnistamalla ympäri taloa.

MUUALLA KOULUSSA PÄIVÄN AIKANA

4H:n kerholaisilla on askartelukerhon vuoro. On kätevää, että ilta-päivän koulukyytiin pääsee kerhonkin jälkeen.

MUUALLA KOULUSSA PÄIVÄN AIKANA

Pienempiä oppilaita jatkaa päiväänsä koulun jälkeen aipparissa. Siellä on kavereita ja touhua, välipalaa ja tutut koulunkäynninohjaajat ohjaamassa.

MUUALLA KOULUSSA PÄIVÄN AIKANA

Toivosen Mikan vetämä toiminnallinen ryhmä on koolla kodassa. Kuraattorikin on siinä ollut mukana. Uusia ryhmiä on aloittamassa ohjattua toimintaa.

KOHTAA

AITO KOHTAAMINEN viestittää hyväksyntää ja hyväntahtoisuutta. Koulun arjessa kohtaamme päivittäin oppilaita, työkavereita, vanhempia ja muita koululla työskenteleviä ja vierailuvia.

Jatkoa edelliseltä sivulta

Kurkistus ihan tavalliseen koulupäivään perusopetuksessa

Koemme usein, että olemme aika lailla etuoikeutettuja, kun saamme seurata jokaisen salla-laisen lapsen kasvua ja oppimista. Koulu on olennainen osa nuoren elämää. Sen ohella, että täällä opetellaan tietoja ja taitoja eri oppiaineisiin liittyen, koululla on merkittävä rooli nuoren sosiaalistumisessa. Täällä luodaan ystävyyssuhteita ja harjoitellaan toisten kanssa toimimista.

Koulu on myös muuttunut vuosien saatossa. Se ei ole enää sama, kun meidän omana koulu-aikana. On kehitetty paljon hyviä toimintatapoja, jotka auttavat nuoria selviämään erilaisista

haasteista. Onnistuakseen jokaisen on myös opittava kantamaan vastuuta.

Tässä on koottuna erilaisia koulun arjessa toimivia asioita, jotka auttavat koulunkäynnissä ja arjen hyvinvoinnissa.

Toivomme teidän vanhempien aktiivisesti seuraavan lastenne koulunkäyntiä. Ottakaa mieltä askarruttavissa asioissa suoraan yhteyttä opettajiin. Kuulumisia voi myös kysellä, vaikka mitään erityistä huolta ei olisikaan. Toivomme, että koulu on viihtyisä ja turvallinen oppimisen ja yhteiselon paikka jokaiselle.

T. Marja, Outi ja Jenni

Jenni Tervo Kirkonkylän koulun johtaja,
Outi Kettunen Sallatunturin koulun johtaja,
Marja Myllykangas sivistystoimenjohtaja

OPPILASKUNTATOIMINTA

Oppilaskuntaan kuuluvat kaikki koulumme 1.-6. ja 7.-9- luokkien oppilaat. Oppilaskunnan hallituksen muodostavat luokkien puheenjohtajat ja sihteeri. Oppilaskunta tuo nuorten ääntä kuuluville koulussa, järjestää yhteisiä tapahtumia ja tempauksia sekä toimintaa välituntisin.

VÄLITUNTITOIMINTA

Oppilaskunta, tukioppilaat ja joskus opettajatkin järjestävät välitunneille kivoja tapahtumia.

Helmikuun alussa juhlimme Seitsemän veljeksien 150-vuotis juhlaa ruisleivän ja Sielunveljesi -testin avulla. Meistä löytyi aikamoinen joukko Juhania, mutta mikähän sinä mahdat olla. Testaa itsesi osoitteessa <http://www.seitsemänveljesta.net/sielunveljesi/>

KOLMIPORTAINEN TUKI

Oppilaalla on oikeus saada tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin. Puhutaan yleisestä, tehostetusta ja erityisestä tuesta.

Tukea oppilas saattaa tarvita tilapäisesti tai pitempiaikaisesti. Tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus ja ohjaajapalvelut. Niitä käytetään sekä yksittäin että yhdessä toisiaan täydentävinä. Tukea annetaan niin kauan ja sen tasoisena kuin se on tarpeellista. Kun oppilaan tuen tarve muuttuu, liikutaan tuen portailla joustavasti kulloisenkin tarpeen mukaan joko vähentäen tai vahvistaen tukea.

TOIMINNALLINEN RYHMÄ

Toiminnallinen ryhmä on suunnattu 8. luokan pojille ja se on uuden OPSin mukaista toimintaa.. Ryhmä kokoontuu lukuvuoden aikana n. kuusi kertaa. Toiminta on koulunkäyntiä ja murrosikäistä nuorta monella tapaa tukevaa, aktiivista toimintaa ja toiminnan lomassa keskustelua. Tarkemmat tavoitteet ja sisällöt nuoret suunnittelevat yhdessä vetäjien kanssa. Ryhmää vetää Lapin ensi- ja turvakodin ohjaaja Kimmo Nyman yhdessä koulun ohjaajan kanssa.

Kirkonkylän koulussa toimii vastaava ryhmä, mutta vetäjänä on kuntoutusohjaaja Mika Toivonen.

AIKUISTEN PERUSOPETUS

Myös aikuisena voi suorittaa perusopetuksen.

Aikuisten perusopetus on tarkoitettu niille oppivelvollisuusiän ylittäneille, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen oppimäärää tai joilla on tarve täydentää perusopetuksen tutkintoaan tai korottaa oppiaineiden arvosanoja.

Aikuisten perusopetus koostuu lukutaitovaiheesta, alkuvaiheesta ja päättövaiheesta. Jokaisella vaiheella on oma tuntijakonsa. Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jossa määritellään hänen tarvitsemansa opinnot.

TUKIOPPILASTOIMINTA

Koulussamme toimii kahdeksan- ja yhdeksäsluokkalaisista koottu tukioppilasryhmä, jonka erityisenä tehtävänä on auttaa ja opastaa uusia seitsemäsluokkalaisia koulun toimintaan. Sen lisäksi tukarit järjestävät yhdessä oppilaskunnan kanssa yhteisiä tapahtumia ja tempauksia sekä toimintaa välituntisin.

Alakoulussa on vastaavasti kummitoimintaa, jossa neljäsluokkalaiset toimivat kummeina koulunsa aloittaville ekaluokkalaisille, vitoset kakkosille ja kutoset kolmosille. Näin kummius säilyy mukana koko alakoulun ajan.

PYSÄKKI ja PIKKUPYSÄKKI

Pysäkki on koulun normaalia toimintaa ja jokaisella oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus opiskella Pysäkillä.

Pysäkillä menosta sovitaan opettajan ja pysäkkiohjaajan kanssa. Syitä on erilaisia, esimerkiksi keskittymisen vaikeus isommassa ryhmässä tai kokeen tekeminen poissaolon takia.

Pysäkkiohjaajana toimii Päivi (yläkoulu) ja Kristiina (alakoulu). Pysäkki on auki maanantaista perjantaihin klo 8:30–14:30.

ERILAISET OPPIMISYMPÄRISTÖT

Luokkahuone on edelleen hyvä ja sallittu opiskelupaikka. Nykyään opiskelemme monissa muissakin paikoissa. Kirjasto, museo, rajakievari, jäähalli, keilahalli, liikuntakeskus, urheilukenttä, erilaiset luontokohteet, koulukeskuksen uusi kota, yritysvierailut ja monet muu paikat antavat uusia opiskelumahdollisuuksia.

VINKKEJÄ OPISKELUUN

- Käy koulua tunnollisesti. Tule ajoissa tunneille ja vältä aiheettomia poissaoloja.
- Käytä oppitunnit tehokkaasti: kuuntele, tee muistiinpanoja, harjoittele, osallistu ja kysele.
- Tee kotitehtävät joka päivä, muista lukea myös lukuläksyt. Kotitehtävien päivittäinen tekeminen on parasta kokeisiin valmistautumista.
- Pyydä tarvitessasi tukiopetusta.
- Ota aina epäselvyyksien tai vaikeuksien ilmetessä yhteys opettajaasi, opinto-ohjaajaan, kuraattoriin tai vaikka koulun johtajaan. Autamme mielellämme sinua!
- Huolehdi itsestäsi: syö monipuolisesti, ulkoile ja nuku riittävästi, ota itsellesi jokin kiva harrastus. Näin jaksat paremmin!

VALMISTAVA OPETUS

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

LÄKSYPARKKI

Jokaisella oppilaalla on tarvittaessa mahdollisuus jäädä läksyparkkiin keskiviikkona klo 14:30–15:20.

Läksyparkkiin voi tulla vapaaehtoisesti tai opettajan määräyksestä silloin, kun läksyt ovat olleet tekemättä. Läksyparkin ohjaajina toimivat koulunkäynninohjaajat.

Alakoulussakin läksyparkki järjestyy aina tarpeen ilmetessä.

KERHOT

Kerhoja koulussa järjestetään eri vuosina erilaisia. Tänä vuonna tarjolla on

- yläkoululaisille kamppailukerho torstaisin
- 4H:n välipalakerho 1.-2.lk:lle keskiviikkoisin
- 4H:n askartelukerho tiistaisin
- vanhempainyhdistyksen sähly maanantaisin
- laskettelukerho perjantaisin sekä musiikkiopiston tarjonta.

KURINPITO

Aina ei kaikki mene hyvin ja tulee tehtyä jotain järjestysääntöjen vastaista. Silloin otetaan käyttöön kasvatustalkoita. Jos keskustelu ei tuota tulosta eli sorrutaan edelleen rikkomuksiin, silloin otetaan käyttöön vanha tuttu jälki-istunto. Tällaisissa tilanteissa koulusta ollaan aina yhteyksissä kotiin.

KUNTELE

KUNTELEMALLA työkavereita, oppilaita, vanhempia ja muita sivistystoimen yksiköitä ja sidosryhmiä annamme heille mahdollisuuden osallistua yhteisön kehittämiseen.

Kansainvälinen Sallan lukio

"Aika monen asian oppiminen tuntuu vaativan kantapäätä. Onneksi meiltä jokaiselta löytyy niitä peräti kaksin kappalein."
Janne Ruohisto

Löysin yllä olevan ajatuksen lukuessani oppimiseen liittyvää blogia. Oppia kantapäähän kautta, kiireestä kantapäähän, pää kolmantena jalkana – sanontoja on monia. Yhtä kaikki ne kytkeytyvät jollain tapaa oppimiseen, sen tahtiin, keinoihin ja tapoihin. Millä tavalla haluamme tai uskallamme oppia ja antaa toistemme oppia?

Opetussuunnitelma saa elää ja muuttua. Tänä lukuvuotena alamme valmistella lukion opetussuunnitelmaa 2021. Se tuo mukanaan mahdollisuuksia kehittää toimintaamme ja toimintatapojamme tulevaisuudessa ja nyt.

Uusi opetus-suunnitelma 2021

Uusi opetussuunnitelma korostaa muiden muassa yksilöllisten oppimispolkujen mahdollisuutta, kansainvälisyyttä, korkeakoulu-yhteistyötä ja erityisopetuksen vahvistamista lukiossa. Näihin kaikkiin haasteisiin olemme jo aiemmin pyrkineet vastaamaan, ja niitä kehitämme edelleen.

Opetussuunnitelman oppiainekohtaiset tavoitteet ja sisällöt tapoineen ja arviointimenetelmien ovat tärkeitä, mutta ehkä tärkeämpiä ovat toimintaamme ohjaavat arvot: toivon ilmapiiri, kollektiivinen optimismi, tiimisisu ja yhteisluottamus. Se, miten ne näkyvät toiminnassamme ja arjessamme, on kiinni meistä ihmisistä. Miten haluamme toimia? Haluammeko kohdata, kuunnella, keskustella ja kannustaa?

OPH:n LOPS2021 opetussuunnitelmatyön tuen yhtenä keskeisenä teemana tulisi olla lukioiden korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö sekä kansainvälistyminen, ja siinä yhteydessä voisi kerätä ja levittää lukioiden omia hyviä ja toimivia yhteistyökäytänteitä

Lukiolaki

Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019. Se sisältää muun muassa velvoitteen lukioiden ja korkeakoulujen yhteistyöhön ja takaa jokaisella opiskelijalla mahdollisuuden tutustua korkeakoulutukseen jo lukioaikana. Asuinpaikka ja maantieteellinen sijainti eivät saa olla este sille, ettei opiskelijalla ole mahdollisuutta tähän.

Lukiolain ja opetussuunnitelmaudistuksen taustalla ovat halu lisätä lukion vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, pyrkimys vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle.

Miten kansainvälisyys näkyy Sallan lukiossa?

Sallan koulukeskus on jo pitkään ollut kansainvälinen yhteisö.

Rajalukio on toiminut yli kymmenen vuotta, ja opiskelijoita on hakeutunut Sallan lukioon ensin lähialueelta Kuolan kaupungeista. Sitten hakijoita on tullut kauempaakin. Nyt opiskelijoita on Murmanskista, Poljarnye Zorista, Kirovskista, Odintsovosta, Apatiitista, Monchegorskista, Pietarista, Petroskoista ja jopa Brjanskista asti. Kansainvälisyys onkin osa Sallaa ja Sallan koulukeskusta. Vierailijoita ja kouluun tutustujia käy paljon. Rajalukio on arkipäivää ja todellinen ylpeyden aihe.

Abit lukion viimeisellä oppitunnilla kunnanvirastolla. Aiheena oli ekososiaalinen sivistys.

Mitä tavoitteita asetimme?

Sallan lukio on vakiinnuttanut osaksi toimintaansa vuonna 2006 alkaneen rajalukio toiminnan. Tällä on ollut ratkaiseva vaikutus Sallan perusopetuksen ja lukion kehittymiselle sekä koko kunnan elinkelpoisena säilymiselle. Toiminta on tuonut osaamista, kulttuurin tuntemusta ja kansainvälistä näkemystä ja toimintaa koko kouluverkolle.

Toiminta on tuonut ennen kaikkea toivoa paremmasta osaamisesta Sallassa. Rajalukio on tuonut kunnalle merkittävän mahdollisuuden toimia edelläkävijänä sekä venäläisen kulttuurin ja osaamisen asiantuntijana, rajaosaamiskeskusena.

Työ- ja elinkeinoministeriön toimenpide-ehdotuksessa (TEM-raportteja 2/2013) on huomioitu Sallan erityisosaaminen, ja siinä ehdotetaan Sallan rajalukion

toimintamallin kehittämistä siten, että se voidaan levittää kattavasti koko alueen lukioihin ja oppilaitoksiin.

https://www.tem.fi/files/35404/Katse_Pohjoiseen_-_toimenpide-ehdotukset.pdf

Sallan lukio on tarttunut tähän haasteeseen. Olemme tehneet yhteistyötä naapurikuntien kanssa. Nyt venäläisopiskelijoita on myös Posion lukiossa, ja ensi syksynä ehkä myös Savukoskella. Yhteinen suunnittelu, kokemusten jakaminen ja markkinointi on aloitettu jo vuosi sitten, ja näyttää siltä, että kiinnostusta suomalaisen lukiokoulutukseen on Venäjällä paljon. Kansainvälisyys on siis lähellä. Tämä vahvistaa alueen lukioita monella tapaa.

Kansainvälisyys näkyy Sallan lukiossa paitsi rajalukio toiminnan, myös muiden kansainvälisten kontaktien muodossa. Lukuvuonna 2018 – 2019 koulussamme vieraili ensimmäinen espanjalainen GSD-koulujen (espanjalainen osuuskuntakoulu) ryhmä ja joulukuussa 2019 toinen opiskelijaryhmä tuli viikoksi Sallaan vierailulle. Salla – in the middle of nowhere ihastutti jälleen.

Kansainvälisyys näkyy Sallan lukiossa konkreettisenä tutkimusprojektina. Syksyn 2019 uutuuksena on yhteistyöprojekti, jota johtaa professori Eric Hamilton Pepperdinen yliopistosta Yhdysvalloista. Suomessa projektin yhteyshenkilönä toimii tutkija Veera Kallunki Helsingin yliopistolta. Sallan lukiossa KV-projektin opettajina lukuvuonna 2019 – 2020 toimivat englannin kielen lehtori Anna-Liisa Saksman ja biologian ja maantieteen lehtori Anni Kangas.

Kursseille osallistuvat opiskelijat tutustuvat ilmastonmuutokseen valitsemastaan näkökulmasta ja laativat projektityön yhteistyössä kalifornialaiskoulun opiskelijoiden kanssa. Maantieteellisen välimatkan ja aikaeron vuoksi työskentely tapahtuu Zoom- tapaamisina ja Slack-alustalla. Teknologia mahdollistaa maailman tavoittamisen myös täällä Sallassa - In the middle of nowhere.

Kansainväliset yhteydet ovat siis jo tällä hetkellä arkipäivää niin Sallan lukiossa, Sallan koulukeskuksessa kuin Sallassa muutoinkin. Koulun näkökulmasta se tuo kulttuurit, kielet ja maailman lähelle, mutta vaatii toki suunnittelua ja sitoutumista henkilöstöltä. Koulussamme työskentelevän kansainvälisten kouluasioiden koordinaattorin työ painottuu pitkälti näiden KV-yhteyksien koordinointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. ■

Leena Hautajärvi
Sallan lukion johtaja

Sallan lukion vuoden 2020 vanhat tanssiaispäivän iltajuhlan päätteeksi yhteiskuvassa.

KOHTAA

KOHTAAMALLA edesautetaan vuorovaikutuksen, osallisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisen arjen huomioimista.

KOULUKURAATTORI

Koulukuraattori on kouluissa työskentelevä sosiaalialan asiantuntija. Kuraattorin tekemän työn tarkoituksena on järjestää oppilaille riittävä tuki ja ohjaus sekä muut tarpeelliset toimet koulunkäyntiin ja oppilaiden kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien poistamiseksi sekä koulun ja kotien välisen yhteistyön kehittämiseksi. Kuraattori keskustele luottamuksellisesti oppilaan/opiskelijan kanssa ja tekee tarpeen mukaan yhteistyötä opettajien, perheen, viranomaisten ja muiden oppilaan/opiskelijan elämään vaikuttavien tahojen kanssa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) perusteella oppilaalla on oikeus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin kanssa viimeistään 7. oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskusteluun kolmen päivän aikana. Arvion kiireellisyydestä tekee kuraattori. Oppilaalla on oikeus käyttää oppilas/opiskelijahuollon palveluja ilman hänen huoltajansa suostumusta.

Koulukuraattori Tuija Vuorela työskentelee esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa.
Yhteystiedot: puh. 0401849404 tuija.vuorela@salla.fi

OPINTO-OHJAUS

Opinto-ohjaaja / oppilaanohjaaja ohjaa oppilaita tai opiskelijoita opintojen suunnittelussa, jatko-opintoihin hakeutumisessa ja työelämään suuntautumisessa. Työhön kuuluu luokkamuotoista ohjausta ja opetusta, pienryhmäohjausta, henkilökohtaista ohjausta ja ohjausta verkossa.

Työhön sisältyy tiedottamista, opinto- ja tutustumiskäyntien järjestämistä, työelämään tutustuttamista sekä info- ja vanhempaintilaisuuksia. Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä opettajien, oppilashuoltohenkilöstön, koulutuksen järjestäjien ja monien koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa käsitellään esimerkiksi kurssi- ja ainevalintoja, opintojen ja elämän suunnittelua, ammatinvalintaa ja mahdollisia opiskeluvaihtoehtoja.

Perusopetuksen ja lukion opinto-ohjaaja
Henna Kivelä
yhteystiedot: puh.0405191013

ERITYISOPETUS

Erityisopettajan tehtävänä on opettaa psyykkisestä, fyysisestä tai muusta syystä erityisopetusta tarvitsevia lapsia, nuoria tai aikuisia. Erityisopettaja tekee tiivistä yhteistyötä luokanopettajien ja aineenopettajan kanssa oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa sekä osallistuu tarvittaessa oppilashuoltoon.

Kirkonkylän koulussa erityisopettaja Sari ja ohjaaja Kristiina vastaavat Minipysäkki-toiminnasta. Sallatunturin koulussa erityisopettaja Tuija ja ohjaaja Päivi vastavat Pysäkki-toiminnasta. Pysäkki on koulun normaalia toimintaa ja pysäkillä voi mennä esim. keskittymisvaikeuksien vuoksi tai suorittamaan koetta poissaolon johdosta.

Lukiassa erityisopettaja tekee kaikille lukion ensimmäisen vuoden opiskelijoille lukiseulan opiskelujen alettua, konsultoi ja tukee erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita, koordinoi lukioaikaisia erityisjärjestelyitä kirjoittaa lukilausuntoja ja erityisjärjestelyhakemuksia ylioppilastutkintolautakunnalle ja osallistuu oppilashuoltoon.

Kirkonkylän koulun erityisopettaja
Sari Sipilä puh. 040 4814601
Sallatunturin koulun ja Sallan lukion erityisopettaja
Tuija Ikkäläinen puh. 040 7521074

Kouluruokailu ennen ja nyt

Kouluruokailu tuli Sallan kouluihin vuonna 1933, kun Rajaseutuyhdistys rupesi jakamaan ruokaa rajaseutukouluille. Tällöin ruokana oli joko hernekeittoa tai kaurapuuroa. Aina 1960-luvulle saakka kouluruoka sisälsi vain lämpimän ruoan ja lapset toivat kotoaan leivät ja ruokajuoman, maitopullon, joka oli pakattu villasukkaan.

Nykyään koulukeskuksen keittiö tuottaa ruokapalveluja varhaiskasvatukseen, koulukeskukseen lapsille, koululaisille, nuorille ja henkilökunnalle sekä aamu- ja iltapäiväkerho-

laisille.

Varhaiskasvatukseen tuotetaan aamupala, lounas, välipala sekä tarvittaessa päivällinen. Koulukeskuksen ruokalassa tarjotaan lounas ja välipala. Kasvisruokaa on tarjolla sitä erikseen tilaaville.

Käytössä on 6 viikon kiertävä ruokalista, jossa huomioidaan teema- ja juhlapäiviä. Lähirookaa käytetään saatavuuden mukaan mm. perunaa, kirjolettoa, paikkakunnalta kerätyt marjat, kesäisin tuorekurkkua, syksyllä naurista sekä teemapäivinä leipää, leivonnaisia ja poron käristystä.

Toiveruokapäiviä toteutetaan 2–3 vuodessa. Käristys on ollut toiveruokalistan kärjessä.

Retkievääitä keittiö pakkaa tilauksien mukaan oppilas- ja lapsiryhmille.

Koulukeskuksessa tarjotaan maksuton välipala kaikille oppilaille.

8.luokan oppilailla on mahdollisuus yhden päivän työhön tutustumiseen koulukeskuksen keittiöllä, he voivat valita itselle sopivan päivän huomioiden kokeet. ■

Asta Kauttio
ruokapalvelupäällikkö,
Tiina Kallio
suunnittelijaopettaja

Hakeminen lukion oppilaaksi tapahtuu samanaikaisesti muiden yhteisvalinnassa mukana olevien toisen asteen oppilaitosten hakuaikana.

Hakuaika on 18.2.–10.3.2020

Hakuaika päättyy 10.3. klo 15.00

Saat tiedon yhteishaun tuloksista aikaisintaan 11.6.2020. Jos olet antanut sähköpostiosoitteesi hakemuksella, saat tulokset myös sähköpostiisi. Ota vastaan opiskelupaikkasi viimeistään 25.6.2020.

Lisätietoja voi kysyä opinto-ohjaaja Henna Kivelältä p. 040 519 1013 tai lukion johtaja Leena Hautajärveltä p. 0400 292 796

Tietoa Sallan lukion opetussuunnitelmasta ja lukio-opinnoista saat nettisivustolta <https://peda.net/salla/sallan-lukio>. Täydennämme omaa kurssitarjontaamme (esim. harvinaisemmat kielet jne.) muun muassa E-lukion verkko-opintoina.

Ajankohtaisia asioita on nettisivustolla <https://peda.net/salla/sallan-lukio> sekä lukion Facebook-sivuilla <https://www.facebook.com/sallanlukio>

AIKUINEN, TULE OPISKELEMAAN LUKION TUTKINTO TAI YKSITTÄISIÄ OPPIAINEITA

- * aikuislinjan kurssimäärä on 44 kurssia (alle 18-vuotiaana aloittaneella kurssimäärä on 48 kurssia)
- * kurssit muodostuvat pakollisista ja syventävistä kursseista.
- * opiskella voit joko verkkokurssilla E-lukiassa tai lähiopetustunneilla Sallan lukiossa.

Onko sinulla jo toisen asteen tutkinto ja haluat osallistua ylioppilastutkinnon suorittamiseen?

- * aikuislinjalla voit opiskella niitä aineita, jotka aiot kirjoittaa yo-kirjoituksissa
- * voit itse päättää, montako kurssia tarvitset: kaikki aineen pakolliset ja syventävät vai vähemmän?
- * opiskella voit joko verkkokurssilla E-lukiassa tai lähiopetustunneilla Sallan lukiossa.

Ylioppilastutkinto

- * voit ilmoittautua yo-tutkinnon suorittamiseen, kun olet suorittanut kirjoitettavasta aineesta pakolliset kurssit tai sinulla on muu toisen asteen tutkinto.
- * valitse vähintään neljä kirjoitettavaa ainetta, joista äidinkieli on pakollinen aine ja yhden aineen on oltava A-tasoinen. Esim. äidinkieli, A-englanti, matematiikka B-taso, biologia.
- * vuodessa on kaksi ylioppilaskirjoitusajankohtaa, kevät ja syys.
- * kevään kirjoituksiin ilmoittaudutaan marraskuussa ja syksyn kirjoituksiin toukokuussa.

Kysy lisää aikuisopiskelusta opinto-ohjaajalta 040 519 101 43

Tervetuloa!

KOHTAA

KOHTAAMINEN antaa mahdollisuuden huomioida ja tunnistaa erilaiset kulttuurit ja kunkin yhteisön jäsenen taustat.

Sallan kesälukio – Opi pohjoisen valossa

Tarjolla on kieliä, biologiaa, keramiikkaa, matematiikkaa, retkeilyä sekä kansainvälistä meininkiä! Kesälukioomme osallistuu opiskelijoita myös Espanjasta ja Venäjältä, joten pääset halutessasi hiomaan vieraiden kielten suullista taitoaasi.

Kesälukioon kuuluvat iltanuotiot ja illanvietot, jolloin opiskelutoverit tulevat tutuiksi. Perinteiseen tapaan kesälukion ohjelmistoon on kuuluu retki Sallatunturin huipulle sekä kävely Pienellä karhunkierroksella Oulangan kansallispuistossa.

Voit valita korkeintaan 2 kurssia siten, että kumpikin kurssi on eri aineryhmästä (A ja B). Kunkin kurssin tuntimäärä on 38.

Aineryhmä A

SUOMI TOISENA KIELENÄ Suomen alkeet

SUOMI TOISENA KIELENÄ

Lukutaitojen syventäminen (S209)

ENGLANTI, A-KIELI Kieliopin kertauskurssi (ENA10)

VENÄJÄ Alkeisjatkokurssi

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Kirjoittamistaitojen syventäminen (ÄI08)

Aineryhmä B

ENGLANTI, A-KIELI Lukioon niveltävä kurssi (ENA9)

BIOLOGIA Ihmisen biologia (BI4)

KUVATAIDE Keraaminen kuvanveisto (sov)

PITKÄ MATEMATIIKKA kertauskurssi (MAA14)

Sallan kesälukion järjestää Sallan kansalaisopisto kurssien maksullisuudesta johtuen.

Sallassa järjestetään jo kymmenennen kerran kansainvälinen kesälukio 13. - 27.7.2020.

Osallistumismaksu

Täysihoito: 500 €/1-2 kurssia (sis. opetus, majoitus, ateriat, retket)

Ilman täysihoitoa: 70 €/kurssi (sis. opetus, retket)

Täytä hakulomake verkossa (<https://kesalukio.fi/project/salla/>) tai hae sähköpostitse (sirkka.takkunen@salla.fi) 14.5. mennessä.

Lisätietoja antaa Sirkka Takkunen puh. 040 125 7035, sirkka.takkunen@salla.fi.

Mitä kansalaisopisto tarjoaa lapsille ja nuorille?

Kansalaisopisto tarjoaa kaikille tärkeitä kansalaistaitoja, sivistystä ja hyvinvointia. Se kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja osallistaa elävään kulttuuriin. Opetukseen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Tarjontaan kuuluu taideaineiden, käsityön ja musiikin kurssseja, kieli- ja kirjallisuuskurssseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kurssseja sekä yhteiskunnallisia aineita.

Monet kansalaisopiston kurssit soveltuvat myös lukion kurseiksi. Sallan kansalaisopistossa lukiolaiset ovat osallistuneet esim. keramiikka-, puutyö-, ompelu- ja liikuntakurssseille.

Kansalaisopiston kurssien on ajateltu olevan vain aikuisopiskelijoille. Varsinaista ikärajaa ei opiston kurssille ole, vaan opettaja harkitsee oppilaan taitojen, ryhmän ja kurssin sisältöjen mukaan myös alle kouluikäisten ja alakouluikäisten ottamista oppilaaksi.

Lapsille kohdennettuja kurssseja on (lukuvuonna 2018-2019) ollut tarjolla mm. tanssikurssi, uimakoulu, liikuntakerho sekä koodauskerho (Pulmaario). Kita-

ran, ukulelen ja pianon soitto ovat niin ikään olleet suosittuja lasten ja nuorten keskuudessa. Onpa tainnut akvarellimaalauskurssilakin olla nuoria mukana. Sallan kansalaisopiston kurssit ovat avoimia myös kaikille lapsille ja nuorille. Jos vain sopiva kurssi löytyy ja tekeminen kiinnostaa niin tervetuloa mukaan. Ja jos sinulla on jotain erityisosaamista, niin mielellämme otamme nuoria myös kurssien opettajiksi. Ota rohkeasti yhteyttä. kansalaisopisto@salla.fi, niin räätälöidään sinun näköinen kurssi. ■

Tiina Kallio
suunnittelijaopettaja

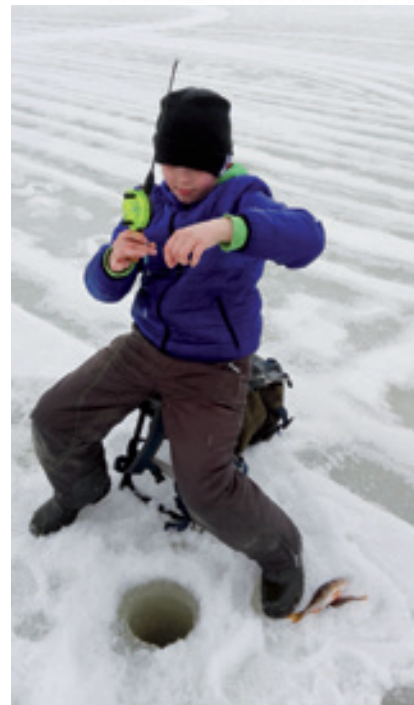
Sallan kansalaisopiston kurssit ovat avoimia myös kaikille lapsille ja nuorille.

KANNUSTA

Oppimisen kannalta positiiviset kokemukset ja palaute motivoivat oppilaita aktiiviseen toimintaan.

Nuorisotyötä Sallassa

Sallassa tehdään nuorisotyötä monella eri saralla. On ns. perusnuorisotyötä, etsivää nuorisotyötä sekä nuorten työpajatoimintaa.

Perusnuorisotyö sijoittuu pääosin nuorisotila Norikselle, mutta sitä tehdään myös yhteistyössä mm. Koulukeskuksen sekä 4 H järjestön kanssa. Noriksella ohjaajien apuna toimii nuorista valittu Noris-Toimikunta, joka suunnittelee ja tuottaa aktiviteetteja yhdessä ohjaajien kanssa.

Noriksella järjestetään nuorille tapahtumia sisätiloissa mutta toisinaan mennään myös ulos erilaisten aktiviteettien pariin. Sisätiloissa on todella laadukkaat laitteet touhuille. On ns. pelihuone, jossa TV, tietokone sekä pelikonsoleista Playstation 3 ja 4 ja lisäksi vielä Wii.

Bändihuoneesta löytyy laadu-

kas kattaus harrastukseen tarvittavia soittimia aina PA-laitteistoa myöten.

Salin puolella on Biljardi- sekä pingispöytä. Noris on kalustettu laadukkailla sohvakalustoilla.

Lyhyesti sanottuna Noris on nuorisotilaympäristönä, kokonaisuudessaan, erittäin viihtyisä paikka.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tehtävänä on tavoittaa ja auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisten palvelujen piiriin, joilla edistetään heidän itsenäistymistään. Lisäksi pyritään lisäämään nuorten osallisuutta yhteiskuntaan sekä antaa tukea elämänhallintaan liittyvissä ongelmissa.

Etsivä nuorisotyö auttaa myös nuorten pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Lyhyesti

sanottuna, Etsivä nuorisotyö pyrkii estämään nuoren syrjäytymistä yhteiskunnasta. Nuori, ota rohkeasti yhteyttä etsivään, jos tunnet tarvitsevasi apua arjessa.

Nuoren ja Etsivän asiakkuussuhde on aina luottamuksellinen ja se perustuu täysin nuoren vapaaehtoisuuteen.

Nuorten työpajatoiminta antaa nuorelle varhaista tukea yksilöllisesti ja yhteisöllisesti. Työpaja tarjoaa nuorelle mahdollisuuden ohjattuun ja tuettuun työntekoon sekä räätälöityyn polkuun koulutukseen tai työelämään hakeutumiseksi. Siellä on myös loistavat mahdollisuudet harjoitella elämän hallintataitoja sekä sosiaalista kanssakäymistä muiden nuorten kanssa.

Osana työpajaa toimii kunnassamme myös kirpputori Välikäsi

sekä Sallan Keilahalli ohjaajineen. Työpajan kautta nuorella on myös mahdollisuus aloit-

taa työkokeilu tai kuntouttava työtoiminta. ■

*Pasi Niskala
nuorisoohjaaja*

Nuorisotila-Noris

Sallantie 4
98900 Salla
Nuorisoohjaajat:
Jukka Tervo p. 0400 397725
Pasi Niskala p. 040 7359268

Avoinna:

Ti 14-20
Ke 14-19 (vain 1-6lk.)
To 14-20
Pe 16-22
La 16-22

Keilahalli

Teollisuustie 4
98900 Salla
Keilahallin hoitaja:
Marko Selkälä p. 0400 137657
Avoinna:
Ti-La 14-20

Nuorten työpaja Välikäsi Etsivän nuorisotyön toimisto

Teollisuustie 4
98900 Salla
Työpajavastaava:
Tarmo Laine p. 040 5310747
Etsivä nuorisotyö:
Pasi Niskala p. 040 7359267
Jukka Tervo p. 0400 397725
Avoinna:
Ma-Pe 8-16

Kirpputori Välikäsi

Myllytie 1
98900 Salla
Nuorten työpajaohjaaja:
Sari Uutela p. 040 7359319
Avoinna:
Ma-Pe 10:30-17

Sallan nuorisovaltuusto kävi eduskunnassa

Sallan kunnassa toimii nuorisovaltuusto, jonka kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kunnanhallitus. Nuorisovaltuusto on nuorten osallistumis- ja vaikuttamiskannava kunnallisessa päätöksenteossa. Valtuusto valitaan vaalilla. Sallan kunnassa nuorisovaltuuston vaalit järjestetään joka toinen vuosi. Vaaleissa valitaan seitsemän nuorisovaltuutettua ja seitsemän varajäsentä yläkoulun ja lukion oppilaista.

Sallan, Rovaniemen ja Ranuan nuorisovaltuustot kävivät 5.-8. helmikuuta mielenkiintoisella vierailulla Helsingissä. Yhteinen matka Rovaniemeltä Helsinkiin tehtiin linja-autolla, jossa kaikki 44 nuorta tutustuivat matkan aikana mukavasti toisiinsa, ja samalla tehtiin majoitukseen ja ohjelmaan liittyviä viime hetken

tarkennuksia.

Helsingissä riitti mielenkiintoisia tutustumiskohteita, kuten Presidentinlinna, Tuomiokirkko ja keskuskirjasto Oodi. Kohteisiin siirtymällä opettelimme samalla

julkisten kulkuneuvojen käyttöä.

Varsinainen eduskuntavierailu oli torstaina 6. päivä, jolloin oli ohjattu kierros oppaan johdolla eduskuntatalossa. Tämän jälkeen lappilaiset kansanedustajat otti-

vat nuoret vastaan ennen varsinaista kyselytuntia. Nuoret saivat ajankohtaistatsauksen eduskuntatyöstä ja samalla heillä oli mahdollisuus esittää kysymyksiä nuoria askarruttavista asioista. Nuoria kiinnostivat muun muassa

ruotsin kieli pakollisena oppiaineena ja sähköautojen merkitys ilmastoon muutoksessa.

Lappilaisia vieraita ehti tervehtimään myös valtiovarainministeri Katri Kulmuni. Nuoret saivat ministeriltä kehuja aktiivisesta osallistumisesta ennen iltapäivällä alkanutta kyselytuntia, jota seurasimme lehteriltä.

Tutustumismatka oli kaikin puolin erittäin onnistunut, kiitokset kaikille mukana olleille.

Nuorisovaltuuston edustajat

Sallatunturin koululta: Sutinen Illuusia, Kesälahti Ella, Oinas Silja, Kallioinen Inka ja Kuusela Maija

Sallan lukioista: Bodikov Ilia ja Saaristo Meri-Helmi. ■

*Petteri Salmijärvi
liikunta- ja nuorisopalveluiden johtaja*

Nuorisovaltuusto vierailulla eduskunnassa.

Helsingissä riitti mielenkiintoisia tutustumiskohteita, kuten Presidentinlinna, Tuomiokirkko ja keskuskirjasto Oodi.

KUUNTELE

Sallassa koulun ja muiden toimijoiden yhteistyö on esimerkki muiden kuuntelemisesta, sillä monipuoliset työskentelytavat edellyttävät kuuntelua ja toisilta oppimista.

**” Kansallinen Media-
taitoviikko -kampanja
järjestetään vuosittain
helmikuussa ja tänä vuon-
na Sallan kirjasto jalkautui
kyseisellä viikolla Sallan
koulukeskukseen ylä-
koululaisten oppitunneille.**

QR koodi vie suoraan Mediakasvatusseuran sivuille, ja sieltä voitkin lukea mitä Sallan kirjastossa tehdään lasten ja nuorten kanssa mediataitojen parissa.

Sallan kirjaston mediatilassa on mm. 10 kpl Ipad laitteita, PS 4 pelikonsoli, pöytäpelikone ja pelinäp-päimistö, 75 tuuman näyttö, virtuaalilasit, 8 lainattavaa Chromebookia, Wii-pelikonsoli, Biljardipöy-tä, ompelukone.

Kirjasto monilukutaidon lähettäjä

Medialukutaitojen tunneilla kes-
kusteltiin siitä mitä medialuku-
taito tarkoittaa. Kuka voi sanoa
olevansa medialukutaitoinen? Sa-
malla muistutettiin hyvästä
nettietiketistä, kuinka käyttäytyä
asiallisesti somessa ja miten
tulee toimia, jos kokee tulleensa
nettikiusatuksi.

Kyseltiin myös nuorilta, elä-
vätkö he somekuplassa ja jos
näin on, niin miten sieltä pääsee
pois ja miksi sieltä olisi hyvä
päästä pois?

Entä jos nuori huomaakin tul-
leensa huijatuksi netissä? Muis-
teltiin myös kuinka Googlesta
saikaan asetukset niin, ettei se
meitä kuuntele. Vai tiedettiin-
kö me, että Google kuuntelee
meitä ja kuinka ja miten meitä
seurataan, niin että meistä jää

Omaa medialukutaitoaan voi treenata. Heipain tapa on kysymäoloista ja keskustella mediasisällöstä.

HARJOITTELE NÄIN:

- Mikä uutinen, somevideo, elokuva tai muu mediatuotos herätti sinussa viimeksi vah-
van tunnereaktion? Minkälaisia tunteita se
aiheutti ja miksi?
- Selvitä, kuka tuotoksen on tehnyt. Miten
tuotos pyrkii vaikuttamaan ihmisiin?
- Mistä aiheista pitäisi mielestäsi välttyä
ja keskustella ryhdyä enemmän?
Keskustele aiheesta kaverisi kanssa.

DIGITAALINEN JALANJÄLKI

Mihin meistä kerättyä dataa käytetään?

- 1. Anna kun käyttäjäme netissä, jättämme jälkeemme markkinointi-, talous- ja tutkimusdataa. Tätä dataa käytetään esimerkiksi myynti- ja tutkimusma-
rkinointiin, esimerkiksi mainosten ja suositusten tar-
joon.
- 2. Sosiaalisen median sisältöä esimerkiksi yritykset ja viranomaiset
käyttävät ihmisiä kiinnostavien ja ajankohtaisten
aiheiden ympärillä.
- 3. Yhä useammissa palveluissa ihmisten toimien
perusteella jätetään jälkiä.
- 4. Kun dataa kerättyä suuremmissa, sen perusteella voidaan
esimerkiksi ennustaa ihmisen käyttäytymistä.

Minkälaista tietoa meistä kerätään netissä?

- PAIKKATIE TOJA**
Missä olet? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt?
- AKAATTOJA**
Mikä aikaan vierähtänyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt?
- TUOTOJA VERKKOYHTÄYKSELTÄ**
Mikä sivusto on käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt?
- HEIKKOTUOTOJA**
Mikä sivusto on käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt?
- TUOTOJA PERHÖ-
TUOTOJA JA
TUOTOJA KÄSI-
TUOTOJA**
- KUVA**
Missä olet käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt? Missä olet käynyt?

Tee yksityisyydensuojajeesi vuosihuolto!

- Poista puhelimestasi sovellukset, joita et tarvitse.
- Poista sovellukset ja sovellukset, joita et tarvitse.
- Tarkista sovellusten yksityisyydenasetukset. Poista, kun
mitään joko et tarvitse tai haluat sulkea yksityisyyden
• Luo palveluiden käyttäjätunnukset ja nimeä, jotka
• Tarkista sovellusten käyttötavat kriittisesti. Käytetään
muun kuin tiedon, esimerkiksi viestien, etsintätulosten ja
käsittelyn.

digijalanjälki.

Tasapainon media-arki aja-
teltiin toteuttaa Bingo tehtävien
avulla. Jotkut löytyy Mediakas-
vatusseuran vapaasti julkaistuissa
julisteissa. Niihin ja näihin mui-
hinkin julisteisiin meidän kaik-
kien on hyvä tutustua, sisältävät
hyvää asiaa.

Tällä hetkellä tapahtuu Sallan kirjastossa:

Sallan kirjaston lastenosasto
uudistetaan yhteistyössä Sal-
lan 4H yhdistyksen kanssa
osittain Suomen kulttuuri-
rahaston tukemana. Lasten-
osastolle halutaan enemmän
tunnelmallisuutta, löhö- ja

lukutiloja sekä tiloja, joihin
aineiston sijoittaminen kansin
eteenpäin ja vaihtuvateemaiset
aineistonäyttelyt sopisivat.

Vaihdetaan kirjahyllyt pyö-
rällisiin, jotta lastenosasto on
muunneltavissa. Kuvakirjoja
on nostettu teemoittain esille
kirjaston aulaan ja näitä teemoja
voi kirjastosta halutessaan toivoa
ja nostamme niitä mielellämme
esille aina toiveiden mukaisesti.

Kirjastopalveluiden tavoitteena
on lukemaan innostaminen,
monilukutaito sekä elämykselli-
nen oppiminen ja tämä kaikki
on mielekkäämpää viihtyisässä
ympäristössä. ■

Suvi Seppälä
kirjastovirkailija

MEDIALUKUTAIDON OSA-ALUEET

- TULOKSIA TAITOJA**
Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan?
- TUOTOJA TAITOJA**
Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan?
- MEDIAAN KÄYTÖT**
Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan?
- TYÖKÄLÖT**
Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan? Miten tulokset annetaan?
- VIESTINTÄ- JA
VUOROVAIKUTUSTAITOJA**
- ELÄMÄNHALINTAA
KATTAVAT TAITOJA**
- MEDIAAN
ROOLI**

MEDIATILAN PELISÄÄNNÖT

- KIROSANA = 10 MIN HAPPIHYPPELY PIHALLA**
- Mediatilassa saa tyhjä sekä lämmittää mikroaivasto, ei lämmittää mikroaivasto.
- Roskat laitetään roskiin.
- Käytön jälkeen tilan tulee olla siisti: tuiot pakkaamaan, pellit ja ohjelmat omilla paikoillaan, laitteet saunustettuna.
- Kirjastotilaa henkilökohtaan ja muuta
suojattua käytettävänä, sovelluksia ja
käytännöllistä sovelluksia.
- Henkilökunnan ohjeita ja
työtavotteita on noudatettava.
- Mediatila on maksuton.
- Tämä vuokraus käytetään kirjastossa,
kirjaston omaan käyttöön tai sitä voivat
varata mm. yhdistykset, seurat tai
järjestöt.
- Mahdolliset tilat tai sen laitteiden
käyttöä varten voit varata
viikon ajan etukäteen.
- Käytöstä ei vastata kirjastoon
jättäessä tavaraa tai vaivannäkö.

Katse kulttuurikasvatukseen in the middle of nowhere!

Sallan kuntaan on laadittu kulttuurikasvatussuunnitelma; työkalu, jonka avulla suunnitellaan kulttuuri- ja taide-elämyksiä sekä kokemuksia yhteistyössä eri kulttuuritoimijoiden kanssa. Suunnitelmassa huomioidaan kaiken ikäiset kuntalaiset ja matkailijat. Se kattaa ryhmät varhaiskasvatuksesta toiseen asteeseen, erityisoppilaita ja eri kulttuuritaustoista tulevat oppilasryhmät, joille suunnitelma toteutetaan osana opetusta ja opetussuunnitelmaa. Suunnitelman pohjana on kunnan oma kulttuuritarjonta, kulttuuriperintö sekä osallistujien omaehtoinen toiminta. Vuosien 2019-2021 teemana on yhteisesti sovittu paikallisuus. Toimintaan liittyy vahvasti luonnonläheisyys, juuret Sallassa ja luonto-osaaminen.

Kulttuurikasvatusta koskee kaikkea opetusta ja se nivoo yhteen eri oppiaineita. Kuntalaiset ja kaikki asiasta kiinnostuneet osallistujat ja tapahtumien järjestäjät voivat ottaa yhteyttä kunnan kulttuuritoimeen, kun idea tärkeistä kulttuurisisällöistä herää ja yhteistyöllä tehdään toiveista mahdollisia. Kulttuurikasvatussuunnitelman tarkoituksena on, etteivät kulttuurikokemukset olisi irrallisia. Se elää ja kasvaa kaikkia kuntalaisia varten Sallan kunnan kulttuurielämän mukana. Suunnitelman kautta lapset ja aikuiset saavat itselleen kulttuuripolun, joka on heidän rikkauttaan tulevaisuudessa. Suunnitelmallinen kulttuuri-, taide-, ja kulttuuriperintökasvatusta kaikessa rikkaudessaan ja eri toteutusmuodoissaan lisää mm. kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyvyyttä.

Sallan kunnassa on vahvan kulttuurisen jalansijan saavuttaneita kulttuuripalveluiden jär-

jestäjiä ja toimijoita kuten kunnan kulttuuripalvelut, kunnan kirjasto, Sallan kansalaisopisto, Koillis-Lapin musiikkiopisto, Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo, Sallan rajakievareiden museon yhteydessä ja kyläyhdistykset ja muut yhdistykset. Tällä hetkellä lastenkulttuurin työ kouluissa painottuu edellä lueteltujen toimijoiden, kulttuuritoimien ja vierailevien taiteilijoiden sekä taiteilijaryhmien väliseen yhteistyöhön.

Lapsen kulttuuripolku alkaa varhaiskasvatuksesta. Lapset vierailevat museolla kaksi kertaa vuodessa ja osallistuvat Hatijamajäsenkierrokselle. Eskarissa lapset tutustuvat museon ideaan perusteellisemmin. Opintien eri

vaiheissa aina lukioon saakka museoon tutustutaan eri teemojen kautta: entisajan arkielämä ja esineet, Sallan historia sekä sota-aika Sallassa.

Samalla idealla kirjasto tarjoaa suunnitelmallista ohjelmaa aina varhaiskasvatuksesta luki-oon. Hyvät ideat ovat jääneet pysyväksi käytännöksi. Tästä hyvä esimerkki on eskareiden itsenäisyyspäivät etkot. Tulevaan itsenäisyyspäivää juhlistetaan kättelyineen, ohjelmineen ja kakkuineen. Museon ja kirjaston tarjontaa täydennetään järjestämällä kulttuuritapahtumia ihan kaikille.

Kuntalaisten ja matkailijoiden kulttuuripolku koostuu monipuolisesta ohjelmasta ympäri vuoden. Se sisältää esimerkiksi

teatteria, konsertteja, luentoja, kirjaesittelyitä ja runoiltoja. Osallistava kulttuurikahvila järjestetään kerran kuussa. Museo järjestää tapahtumia ja opastuksia ympäri vuoden.

Perheiden kulttuurikahvila

Toukokuun 16. päivä lauantaina järjestetään kirjastolla Vaka pop up – perheiden kulttuurikahvila. Tapahtuman toteuttavat yhteistyössä Sallan varhaiskasvatustalvet sekä Sallan kirjasto- ja kulttuuripalvelut.

Kulttuurikahvila on kaikille avoin kahvihetki, jonka aikana ideoidaan jutustellen ja tutustutaan sen kertaiseen kahvilan

teemaan. Kulttuurikahvila on saanut alkunsa ajatuksesta saada kuntalaisia ja matkailijoita osalliseksi suunnittelemaan kunnan kulttuuripalveluita, ja antamaan palautetta jo olemassa olevista palveluista. Nyt haluaisimme mukaan myös perheitä tähän suunnitteluun – millaisia kulttuuripalveluita sallalaiset lapsiperheet toivoisivat?

Vaka pop up – perheiden kulttuurikahvila pitää sisällään ohjelmaa koko perheelle Sallan kirjaston tiloissa. Tarkempi aikataulu ja ohjelma ilmoitetaan kuluvaan kevään aikana. ■

*Tiina Kallio
suunnittelijaopettaja
Petra Pereira Freitas
kulttuuriohjaaja*

Lasten ja nuorten museo

Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museo tarjoaa monenlaisia palveluja lapsille ja nuorille. Sallan kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti museo tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa, mutta tarjoaa oppimista ja elämyksiä myös Sallassa vieraileville perheille.

Varhaiskasvatuksen ryhmien museovierailuilla historiaan ja kotiseutuun tutustuminen aloitetaan entisajan uskomusperinteestä: haltijoista. Esiopetuksen kanssa tutustutaan museon ideaan ja museoesineisiin. Alakoulun ensimmäisillä luokilla teemana ovat entisajan arkielämä ja –esineet. Alakoulun viimeisillä luokilla vierailuilla tutustutaan Sallan historiaan. Yläkoulun vierailujen teemana on Sallan sotahistoria. Lukion oppilaat vierailevat

museolla eri oppiaineista oppiaineiden suunnitelmien mukaisesti. Kesäaikaan lapsille järjestetään toiminnallisia yleisöopastuksia ja työpajoja.

Uudistuva perusnäyttely

Museon perusnäyttely päivittyi museon 10-vuotis syntymäpäivien kunniaksi vuodelle 2020. Näyttelyssä otetaan jatkossa enemmän huomioon erityisesti

lapsikävijät. Lapset saavat museoon oman tilan, jossa historiaan pääsee tutustumaan tekemällä ja leikkimällä. Tilassa saa olla vapaasti ja huoneen esineisiin saa koskea. Muuhun perusnäyttelyyn lapset voivat tutustua "Lasten oman museokierroksen" avulla, joka ohjaa tehtävien ja kysymysten kautta Sallan historiaan. Jatkossa myös museokaupasta löytyy entistä laajempi valikoima lasten kirjallisuutta! ■

*Annina Luostarinen
museo-opas*

KUUNTELE

KUUNTELU toimii parhaimmillaan voimavarana, kaikesta ei tarvitse selvittää omien ideoiden avulla. Näin ollen kuuntelu voidaan nähdä yhteisön hyvinvoinnin edistämisen lisäksi itsensä auttamisena.

Äkkää vastuusi – ole väärin arvoinen

Kiusaaminen on vanha ilmiö, mutta sen muodot ovat muuttuneet kännyköiden ja internetin myötä. Ilmiönä kiusaamisessa on kuitenkin kyseessä sama asia. Kiusaaja tavoittelee itselleen tiettyä asemaa, huomiota ja roolia ryhmässä. Kiusaaminen voi olla suoraa tai epäsuoraa, fyysistä, henkistä tai sosiaalista sekä sähköisissä viestimissä tapahtuvaa. Kuka tahansa voi joutua kiusaamisen kohteeksi.

Suora fyysinen kiusaaminen voi tapahtua lyömällä, potkimalla, tönimällä, raapimalla, nipistelemällä, tökkimällä, hiuksista repimällä, sulkemalla huoneeseen, tavaroita viemällä tai tuhoamalla.

Henkinen kiusaaminen voi olla sekä suoraa että epäsuoraa. Haukkuminen, nimittely, uhkailu tai kiristäminen on suoraa kiusaamista. Epäsuoraa kiusaamista on esimerkiksi pahan puhuminen takanapäin, perättömien juurujen levittäminen, epäsuora vihjailu tai pilkallisia ilmeitä, eleitä ja katseita.

Kiusaajan pyrkimys vaikuttaa kiusatun ystävyys- ja vuorovaikutussuhteisiin on sosiaalista kiusaamista. Se voi tapahtua manipuloimalla ystävyysuhteita, sulkemalla pois ryhmästä tai olemalla kuin toista ei olisikaan. Sosiaalista kiusaamista tapahtuu siellä, missä ihmiset ovat vuorovaikutuksessa. Sähköiset viestimet ovat tarjonneet mahdollisuuden uudelleen kiusaamiseen.

Verkkokiusaaminen on helppoa vain napin painalluksella. Ajatellaan, että verkossa voi esiintyä tuntemattomana ja käyttää karkeampaa kieltä, koska vuorovaikutus on kasvotonta. Verkkokiusaaminen voi tapahtua

lähettämällä loukkaavia viestejä, se voi olla häirintää ja ahdistelua, mustamaalauksia, henkilökohtaisten muokattujen kuvien levittämistä tai toisella nimellä luodulla profiililla esiintymistä.

Kiusaamisen muodot vaihtelevat, mutta kaikilla on sama tarkoitus: kiusaaja luo kiusatulle tietynlaisen maineen, eristää ryhmästä ja käyttää kiusaamista asemansa ja roolinsa vahvistamiseen.

Voisi ajatella, että kiusaajalla on huono itsetunto. Tavallisin syy kiusaamiseen on kuitenkin halu päteä ja korostaa itseä: ”Olla hyvä edes jossain”. Saattaa myös olla, että kiusaaja purkaa omaa pahaa oloaan kiusaamiseen tai on jopa itse entinen kiusattu.

Kiusaamisen kokemuksesta saattaa muodostua itseään toistava kehä. Sosiaaliset tilanteet ahdistavat, eikä uskalleta mennä toisten seuraan. Tärkeitä sosiaalisia taitoja jää oppimatta ja se voi johtaa yksinäisyyteen. Yksinäisyys alentaa itseluottamusta ja lisää riskiä muun muassa tunne-elämän ongelmiin, kuten masennukseen ja ahdistukseen sekä käytöksen häiriöihin. Lapsuudessa koettu pitkäaikainen yksinäisyys jatkuu usein myös nuoruudessa, mikä nostaa muun muassa syrjäytymisriskiä.

Yksinäisyys tuntuu myös silk-

kana kipuna. Tutkimukset ovat osoittaneet, että aivojen kipu-

keskus aktivoituu, kun ihminen on tahtomattaan yksin. Samasta syystä pelkkä kädestä pitäminen tai itsensä loukkaaminen lapsen halaaminen vähentää kipua: kontakti toiseen ihmiseen vaikuttaa aivojen kipukeskukseen.

Suomessa yksinäisyyden terveyshaittoihin on kiinnitetty huomiota viime vuosina. Tutkijat ovat huolissaan, sillä se on pian suurempi terveyshaitta kuin ylipaino. Kouluterveyskyselyn mukaan v. 2019 Sallan 8. ja 9.luokkalaista 23% koki itsensä melko usein tai jatkuvasti yksinäiseksi, kun vastaava luku v. 2017 oli 14%.

Kiusaamiseen tulee puuttua paitsi kiusaamisen uhrin myös kiusaajan itsensä takia. Kiusaajien on todettu pärjäävän keskimääräistä huonommin elämässä ja he todennäköisemmin tekevät nuorena muitakin rikoksia. Kiusaamisella voi olla vakavia vaikutuksia lapsen tai nuoren itsetuntoon, motivaatioon, oppimiseen, kaverisuhteisiin tai jopa ammatinvalintaan. Kiusaamiseen puuttuminen on meidän jokaisen vastuu jo lainsäädännönkin mukaan. Puuttamalla kiusaamiseen me luomme hyvinvointia ja turvallisuutta. Jos et puutu, hyväksyt kiusaamisen.

Sallassa kiusaamisen vastais-

” Puuttamalla kiusaamiseen me luomme hyvinvointia ja turvallisuutta. Jos et puutu, hyväksyt kiusaamisen.

ta työtä on pääsääntöisin tehty koulussa. Kiusaamista tapahtuu koulun lisäksi myös vapaa-ajalla ja siksi meidän kaikkien on siihen puuttuttava.

ÄKKÄÄ VASTUUSI-kampanjalla haluamme ottaa vastuuta lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Kampanjan teemana on kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen sekä hyvinvoinnin lisääminen.

#parasperuskoulu

Me jokainen olemme ystävän ”väärin” arvoisia!

Mukana kampanjassa ovat: Nuorisovaltuusto, kirkonkylän oppilaskunta, Sallatunturin koulun oppilaskunta, Sallan lukion opiskelijakunta ja Sallan Osuuspankki. ■

*Tiina Kallio
suunnittelijaopettaja*

OP Salla

Matkailun palveluita

Salla Ski resort

Laskettelu, paljon virikkeitä erityisesti lapsille rinteillä (mattohissi, pulkkamäki, metsälaskualueet, tempuiluradat). Välinevuokrausta talvi- & kesäaktiviteetteihin; sub-laudat, mato-onget, kesäpelit, FAT-bike, E-FAT-bike, lumilaudat, lumikengät, murtomaa- & laskettelusukset, Ski Shop-myymäälä.

Sallatunturin Tuvat

Moottorikelkkaretket ja -vuokraus, myös ajelua pienillä lastenkelkoilla, polkupyörävuokrausta, matkamuiستomyymälä, ravintola ja majoitus.

Sallan Poropuisto

Poro-ohjelmia mm. porojen ruokintaretket ympärivuoden, huskyretket sekä huskytilavierailut, opastettuja retkiä luontoon ympäri vuoden sekä valokuvausretkiä. Metsänäyttely, ilmainen sisäänpääsy, kahvio, matkamuiستomyymälä, keittolounasta talvi- ja ruskasesonkiaikaan.

Holiday Club Salla

Kylpylä, majoitusta sekä ravintola (talvisesonkina), matkamuiستomyymälä.

SnowLounge

Talvisesonkina jääbaari (ilmainen sisäänpääsy), jääravintola, -galleria, majoitusta lumesta ja jäädä rakennetuissa huoneissa, musiikkiesityksiä, lasten ohjelmaa, kappeli esim. vihkimiseen tai muihin juhliin. Ympäri vuoden majoitusta lasi-iglussa.

Sallan Huskyt

Huskytilavierailu, huskyretket.

Keloravintola

Ravintolapalvelut & catering/konditoriatuotteet.

Yllämainittujen yritysten matkamuiستomyymälöissä sekä Sallan Matkailuinfossa myynnissä Salla-tuotteita sekä paikallisia käsitöitä (käsitöissä eri valikoimat myymälöissä).

Lisäksi paljon muita majoitusta tarjoavia yrityksiä, myös soveltuvia juhlatilakäyttöön esim. syntymäpäivät, valmistujaiset, rippijuhlat.

Avoimet Ovet Noriksella

Noriksella

pe 21.2.2020 klo 16.00–20.00

Sallan kunnan nuorisopalvelut toivottaa Sallalaiset tervetulleiksi tutustumaan kunnan nuorisotiloihin Norikselle.

Illan aikana pääset tutustumaan tarjontaan sekä keskustelemaan ohjaajien kanssa mm. heidän työnkuvastaan nuorten parissa.

Kahvitarjoilu!

Tule täydelliseen bänditilaan musisoimaan. Biljaridia.

Sinä aikuinen Hoi!

Tule ja Haasta nuori peliin ja katso miten käy?

KOHTAA

KOHTAAMINEN merkitsee läsnäoloa ja huomioimista. Tervehtiminen ja silmiin katsominen ovat pieniä, mutta kohtaamisen kannalta suuria eleitä.

Jaana Aholan valokuvanäyttely Sallan evakoista Kuolajärveltä Sallaan

Lapin maakuntamuseo,
Arktikum 14.2.–23.8.2020

“Se talvisota sytty ensin. Oli hernekeitto valamis koulun keittolassa ja justihin nostettu kattila pöyvälle, että aletahan syömähän, ku ovi reuvahti auki.

- Semmonen nuori sotilas huusi että äkkiä kotihin ja pitää valamista lähtöhön. Aikaa on kaksi tuntia. Ja ne sotilhat tulit ja poltit sitten ne talot ja koulun, ku me oli lähetty. Sinne se palo se hernekeitto.”

- Salli, s. 1926

Talvisodan jälkeen vuonna 1940 Suomi joutui luovuttamaan Neuvostoliitolle Karjalan kannaksen lisäksi Sallan ja Kuusamon alueita. Muutaman vuoden kuluttua jatkosodan päättyessä 1944 myös Petsamo menetettiin ja jo kertaalleen menetetty Salla jouduttiin luovuttamaan uudelleen. Tuolloin Kuolajärvenä tunnettu vanha Salla jäi lopullisesti rajan taakse ja noin 3 700 ihmistä joutui jättämään kotinsa. Uuden itärajan taakse jäi yhdeksän kylää, kirkonkylänä toiminut Sallansuu, Sallatunturit ja kalarikkaat vesistöt.

Kuolajärveläiset olivat joutuneet jättämään kotinsa ja lähtemään evakkotapailelle jo talvisodan sytyttyä 1939. Toiveita kotiinpaluusta eläteltiin, mutta sodan jatkuessa asuminen rajaseudulla kävi vaaralliseksi ja ihmiset evakuoitiin uudelleen vuonna 1944. Neuvostoliitolle luovutettu luonnonkaunis alue monenlaisine muistoineen jäi elämään evakuoitujen ihmisten mielissä. Lapin sota ja sen tuhot sekä raskaat rauhan ehdot mursivat evakkojen toiveet kotiinpaluusta lopullisesti.

Hilla-Inkeri on molempien vanhempien puolelta juuriltaan kuolajärveläinen. @ Jaana Ahola

Kuolajärveläiset evakot joutuivat aloittamaan elämänsä alusta uusilla seuduilla. Suomelle jäänyt osa kuntaa jälleerakennettiin ja sen uudeksi kirkonkyläksi tuli Märkäjärvi, jota nykyään kutsutaan Sallaksi. Menetetty Vanhan Sallan alue on nykyisin suureksi osaksi asumaton erämaata.

Juuriltaan kuolajärveläinen Jaana Ahola on kuvannut Kuolajärveltä Sallaan -näyttelyyn alueen evakoita ja heidän jälkeläisiään.

Henkilökuvaajana Ahola haluaa tuoda esille aitoja ihmisiä sellaisina kuin he ovat. Kuvien lisäksi näyttelyssä on tarinoita, jotka on kirjoittanut haastattelujen pohjalta Erkki Yrjänheikki. Lisäksi esillä on vanhasta elämäntavasta muistuttavia ja edelleen Sallassa käytössä olevia ruokareseptejä ja esineistöä Sallan sota- ja jälleerakennusajan museosta. Näyttelyn valokuvat on otettu suurelta osin vuonna 2019. Kuvien henkilöt ovat Sallassa ja Muoniossa asuvia, joilla on vahva side menetettyyn Kuolajärveen.

Näyttely valottaa miten vanhan Sallan eli Kuolajärven rajantakaisen osan kulttuuri on säilynyt nykypäivään - ja kuinka historia elää edelleen Sallan alueen ihmisissä.

Salla
In the middle of nowhere

Sallassa tapahtuu

HELMIKUU

Pe 21.02. klo 18:00
Pe 21.02. klo 22:00
La 22.02. klo 21:00
Ma 24.02. klo 22:00
Ti 25.02. klo 17:00
Ke 26.02. klo 22:00
To 27.02. klo 18:00
To 27.02. klo 18:30

Heikki Ruokangas & Anne-Mari Kannainen –duo Sallan Rajakievärillä
The Beatcakes -Beatles tribute Papana Pupissa
Jore Marjaranta Keloravintolassa
Tanen Karaoke (Papana Pupi)
Yhdistys-ilta kunnanviraston valtuustosalissa
Jari Parikka / The Bänd Papana Pubi
Memmu konsertoi Sallan Rajakievärillä
Koillis-Lapin musiikkiopiston oppilaiden konsertti Sallan koulukeskuksella
Legendaarinen House Band rokkaa ja rollaa Papana Pupissa

MAALISKUU

Ma 02.03. klo 22:00
Ke 04.03. klo 16:00
Ke 04.03. klo 22:00
Pe 06.03. klo 22:00
Ma 09.03. klo 22:00
Ti 10.03. klo 18:00

Tanen Karaoke (Papana Pupi)
Lukupiiri Kirjastolla
Jari Parikka / The Bänd Papana Pupissa
Duo Badfellas & Burleski Show (Papana Pupi)
Tanen Karaoke (Papana Pupi)
Lukupiiri Sallan kirjastossa
Kirjailijavieraana Risto Kormilainen Sallan kirjastossa
Teatteri Eurooppa 4 esittää:
Harmony Sisters Sallan koulukeskuksella
Teatteri Eurooppa 4 -Papana Speciaali (Papana Pupi)
Teatteri Eurooppa 4 -Revy Ravintola Kielassa Sallatunturin Tuvilla
Sallan Laturetki Lähtö Sallan koulukeskuksesta
Tanen Karaoke (Papana Pupi)
KeloRock Keloravintolassa
Talvisodan muistohiihto lähtö Kemijärven Isokylältä
Lapin kamariorkesterin konsertti Sallan koulukeskuksella
Viinakauppahiihto - Saijan kylältä Sallan kirkonkylällä
Tanen Karaoke (Papana Pupi)

To 12.03. klo 22:30
Pe 13.03. - SU 15.03.
Pe 13.03. klo 19:00
La 14.03. klo 22:00
Ma 16.03. klo 22:00
Ke 18.03. klo 16:00
To 19.03. klo 12:00
To 19.03. klo 19:00

HUHTIKUU

Ke 01.04. klo 10:00
Ke 01.04. klo 16:00
La 04.04. - Su 05.04.
Ma 06.04. klo 22:00
Ke 08.04. klo 20:00
Pe 10.04. klo 22:00
La 11.04. klo 19:00
Ke 15.04. klo 16:00
Ti 21.04. klo 18:00

Sallan museo 10 vuotta!
Lukupiiri Sallan kirjastossa
Hyvinvointimessut (Sallan Liikuntakeskus)
Tanen Karaoke (Papana Pupi)
Suistamon Sähkö - live musiikkia SnowLounge -lumilinnassa
Kimmo Blom Show Papana Pupissa
Katri Ylander duo Sallan Poropuiston auditoriossa
Lukupiiri Sallan kirjastossa
Sydänliiton huhtikuun webinaari: Terveellinen ja edullinen ruoka Sallan kunnanvirastolla lautakuntien huoneessa
Lukupiiri Sallan kirjastossa

Ke 29.04. klo 16:00

TOUKOKUU

Ti 12.05. klo 18:00
To 14.05. klo 18:30

Sydänliiton toukokuun webinaari: Lapsen kanssa ruokapöydässä Sallan kunnanvirastolla lautakuntien huoneessa
Koillis-Lapin musiikkiopiston kevätkonsertti Sallan koulukeskuksella

KESÄKUU

Ti 09.06. klo 18:00

Sydänliiton kesäkuun webinaari: Sydänsairaus ja liikunta Sallan kunnanvirastolla lautakuntien huoneessa

Lisätietoja <http://loma.salla.fi/fi/tapahtumat/>

Messut tulossa merkkää kalenteriin 4.-5.4.2020

Sallan hyvinvointimessut

järjestetään Sallan liikuntakeskuksessa
lauantaina 4.4. klo 10:00 – 16:00 ja
sunnuntaina 5.4. klo 10:00 15:00

Luvassa on monipuolista ja laadukasta ohjelmaa kaikenikäisille.

LAUANTAINA Taikuri **Aatu Itkonen**
SUNNUNTAINA **Lasse Viren**

Mukana messuilla myös **Aleksi Kirjonen** ROVOP, **Teemu Syrjälä** miehinen hyvinvointi, Cumitza orkesteri, Sallattaret, Kantritanssijat, muotinäytöksiä, liikuntaesityksiä ym

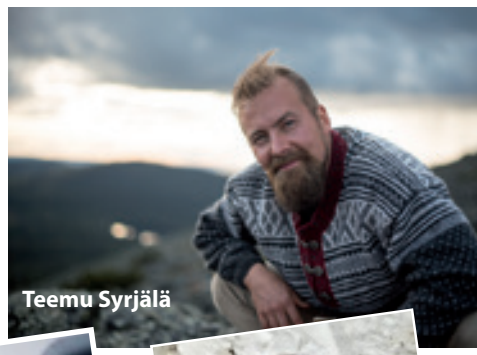
Paikalla myös Liikenneturva, Pelastuslaitos ja Rajavartiosto

Varaa yritykselle tai yhdistykselle pöytätilaa ja tule messuille esittelemään tuotteita, palveluja, toimintaasi.

Yhteydenotot messuasioissa yritysasiantuntijaan Risto Pöyliöön p. 040 486 8819, risto.poylio@salla.fi

Taikuri Aatu Itkonen

Teemu Syrjälä

Aleksi Kirjonen

Lasse Viren

Messut järjestetään Sallan kunnan ja yrittäjien yhteistyönä.

Lisää tietoa ohjelmasta ja näytteilleasettajista tulossa lähiaikoina. Seuraa myös Sallan kunnan nettisivuja www.salla.fi/tapahtumat

Tehdään yhdessä hyvät messut!

Tervetuloa!